

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хуэгъуэ шугагъэ къытэу гъэсэныгъэм илоф зэрэфэлажэрэм, къыткIэхуэхэрэ ныбжьыкIэхэм яегъэджэрэ япIунрэкIэ гъэхъагъэхэр зэралыгъэхэм афэщI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ фагъэшшоагъ:

— **Нэгъой Светланэ Амбий ыпхъум**, Шэуджэн районимкIэ къуаджэу Джыракъые и МБОУ-у «Гурыт еджапIэу N 3-м» ОБЖ-мкIэ икIэлэегъаджэ;

— **Нигматулин Радий Радий ыкIом**, ТэхутэмькIэе районимкIэ къуаджэу Щынджые и МБОУ-у «Гурыт еджапIэу N 24-м» хысапымкIэ икIэлэегъаджэ;

— **Хъадыпэшшо Саидэ Наурзэ ыпхъум**, ТэхутэмькIэе районимкIэ къуаджэу БжыхъэкIэежым и МБОУ-у «Гурыт еджапIэу N 11-м» урысыбзэмрэ литературэмрэкIэ икIэлэегъаджэ.

* * *

Агропромышленнэ комплексым исистемэ илъэсыбэрэ гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зэрэщишIагъэм, чIыпIэ зыгъэлорышIэжыным илахышхо зэрэхишIыгъэхэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ фагъэшшоагъ **Захаров Василий Иван ыкIом**, муниципальнэ образованиеу «Айрюмовскэ къоджэ псэупIэр» зыфиIорэм ипашэ.

Егъэджэным ылъэныкIэ илъэсыбэрэ шугагъэ къытэу Iоф зэрэщишIагъэм, къыткIэхуэхэрэ яегъэджэрэ япIунрэкIэ гъэхъагъэу ышIыгъэхэм апае Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ фагъэшшоагъ **Трахъо Зульфие Аскэрбий ыпхъум**, къуаджэу ТэхутэмькIэе дэт МБОУ-у «Гурыт еджапIэу N 1-р» зыфиIорэм ублэпIэ классхэмкIэ икIэлэегъаджэ.

* * *

Илъэсыбэ хуэгъуэ шугагъэ къытэу научнэ-егъэджэн Iофым зэрэпылым, Урысые Федерацием и УIэшыгъэ КIуачIэхэм яветеранхэм яобщественнэ организациеу Адыгэ Республикэм щызэхъагъэм илофшIэн чанэу зэрэхъажэрэм ыкIи къыткIэхуэхэрэ ныбжьыкIэхэм япатриотическэ пIуныгъэ илахышхо зэрэхишIыгъэхэр афэщI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ фагъэшшоагъ **АзэщыкI Геннадий Хъасанбий ыкIом**, ФБГОУ ВПО-у «МыекIопэ къэралыгъо технологическэ университетым» Конституцием епхыгъэ IофхэмкIэ, къэралыгъо, муниципальнэ гъэлорышIэныкIэ икафедрэ ипашэ.

Илъэсыбэ хуэгъуэ шугагъэ къытэу гъэсэныгъэм илоф зэрэфэлажэрэм, егъэджэн-пIуныгъэ Iофэу гурыт еджапIэм щызэрэхъэрэм илахышхо зэрэхишIыгъэхэрэм, къыткIэхуэхэрэ ныбжьыкIэхэм яегъэджэнкIэ ыкIи япIункIэ гъэхъагъэхэр зэрэхишIыгъэхэм афэщI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ фагъэшшоагъ **Блэгъожь Сарыет Хъасанэ ыпхъум**, ТэхутэмькIэе районимкIэ поселкэу Яблоновскэм и МБОУ-у «Гурыт еджапIэу N 5-м» физикхэмкIэ икIэлэегъаджэ.

Илъэсыбэ хуэгъуэ гуетыныгъэ фыриIэу агропромышленнэ комплексым Iоф зэрэщишIэрэм ыкIи чIыпIэ зыгъэлорышIэжыным илахышхо зэрэхишIыгъэхэрэм афэщI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхуэ тхылъ фагъэшшоагъ **Шевченко Анатолий Иван ыкIом**, муниципальнэ образованиеу «Белосельскэ къоджэ псэупIэм» ипашэ.

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм ияпшIыкIу-зэнэрэ зэхэсыгъо 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 28-м зэIуагъэкIэщт.

Зэхэсыгъом зыщыхэплъэщтхэ Iофыгъохэм ахагъэхъагъэх мы къыкIэлъыкIохэрэ: законопроектхэу «ТаксикIэ цыфхэмрэ хылыгъэхэмрэ зэрэзэрэащхэрэм фэгъэхъыгъэ Iофыгъо заулэ зэшIохыгъэным ехылаагъ» зыфиIорэм, «Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и депутат истатус ехылаагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхъыгъэм» ятIонэрэу ахэплъэгъэныр, законопроектхэу «Адыгэ Республикэм и Законэу «2011-рэ илъэсымкIэ ыкIи 2012-рэ, 2013-рэ илъэсхэм ячэзыу пIалъэкIэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылаагъ» зыфиIорэм зэхъокIыныгъэхэр фэшIыгъэнхэм фэгъэхъыгъэм» апэрэу хэплъэгъэныр ыкIи нэмыкI Iофыгъохэр.

Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м зэхэсыгъохэр зыщызэхъащ-рэ Залышхоу хэтым сыхъатыр 11.00-м зэхэсыгъор щырагъэжъэщт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэу Федор ФЕДОРКО

ЯгумэкIыгъохэр къыраIотыкIыгъэх, хэкIыпIэхэм яусагъэх

**Сэкъатныгъэ зилэ цыфхэм ялофыгъохэм
язэхэфын фэгъэзэгъэ советэу Адыгэ Рес-
публикэм и Лышхъэ дэжъ щызэхъащ-
гъэм мы мафэхэм зэхэсыгъо илагъ. АР-м и
Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Пет-
русенкэм ар зерищагъ.**

Апэрэ Iофыгъоу повесткэм итыгъэр сэкъатныгъэ зилэхэр социальнэу къэухъумэгъэнхэм ыкIи общественнэ шылакIэм ахэр нахъ хэгъэгъозэгъэнхэм афэщI Урысые общественнэ организациеу «Сэкъатныгъэ зилэхэм я Всероссийскэ обществэ» и Адыгэ республикэ организациерэ республикэм икIэралыгъо хэбзэ органхэмрэ язэдэлэжъэн, язэпхыныгъэ гъэпыгъэнымкIэ шIэгъэн фаехэр ары. Мыщ фэгъэхъыгъэу къэгушылагъ ыпшъэкIэ зигугъу къэтшIыгъэ организацием итхьаматэу АгъырджэнэкIэ Симхъан. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкIэ, мы купым къыхиубытэрэ цыфхэм гъэсэныгъэ зэрагъэгъотыныр, IофшIэлпIэ чIыпIэхэр къафызэлухыгъэнхэр социальнэу къэухъумэгъэнхэр къэралыгъом ипшъэрылъ шъхьалэхэм ащыщых. Пэцэныгъэ зыдызери-

хьэрэ организациемрэ республикэм икIэралыгъо хэбзэ органхэмрэ язэдэлэжъэн, хэушхъафыкIыгъэ программэу шыIэхэм Iоф зэралIэрэм шIуагъэ къатыми, гумэкIыгъоу, шыкIагъэу шыIэр зэрэмымакIэр къыIуагъ. Анахъэу ащ къыхигъэщыгъэхэм ащыщ сэкъатныгъэ зилэхэм медицинэ IэпыIэгъоу аратырэм уигъэрэзэнэу зэрэщымытыр. Япсауныгъэ изытет къыдилытэу фытыныгъэ гъэнфагъэхэр ахэм яIэх нахъ мышIэми, ежъежырэу Iзэгъу уцхэр ащэфынхэ фаеу мэхъу, санаториехэм, нэмыкI зыгъэпсэфыпIэ чIыпIэхэм кIонхэм апае путевкэхэр афихъухэрэп. Ар хэгъэкIи, сымэджэщым чIэгъолхъанхэми бырсырыбэ къыпэкIы. Джащ фэдэу сэкъатныгъэ зилэ цыфхэр IофшIэлпIэ IухъанхэмкIэ къэралыгъом фытыныгъэу къаритырэр икIу фэдизэу гъэцэ-

кIагъэ мэхъу пIон плъэкIыщтэп. Мыхэм апае реабилитационнэ гупчэ МыекIуапэ къыщы-зэIуахыным бэшIагъэу кIэдаох, ау Iофыр зы чIыпIэ икощы-кIырэп.

Сэкъатныгъэ зилэхэм ащыщхэу нэужым къэгушылагъэхэм ягумэкIыгъохэр шъхьэихыгъэу къыраIотыкIыгъэх. Яфитыныгъэхэр бэрэ зэраукъохэрэ, врачхэм къащегъэжъагъэу чиновникхэм анэсыжъэу агурыIонхэ, ягукъаохэр зэхарагъэшIыкIын зэрамылъэкIырэр бэмэ къаIуагъ. ЩыкIагъэу шыIэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмкIэ ежъхэм еплъыкIэу яIэхэр къыраIотыкIыгъэх, предложение гъэнфагъэхэри къахыгъэх.

Ахэм афэгъэгъэгъэ министрствэхэм, ведомствэхэм а зэкIэри зэфахысыжынышъ, хэкIыпIэу шыIэхэм яусэнхэу мыщ дэжым Алексей Петрусенкэм къафигъэпытагъ.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэр нэмыкI Iофыгъохэми ахэплъагъэх, ахэм япхыгъэу унэшъо гъэнфагъэхэри ашыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

Сурэтыр Iэшынэ Аслъан
тырихыгъ.

Лышъхъэм ирээзныгъэ тхылъхэр аритыжъыгъэх

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ИофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет ипашэу Шъхьэлэхъо

Аскэр Адыгеим иобщественнэ щыIакIэ чанэу хэлэжъэрэ лъэпкъ общественнэ организациехэм яIыкIохэм тыгъуасэ аIуIагъ. Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхьакIушынэ Аслъан ирээзныгъэ тхылъхэр ахэм аритыжъыгъэх.

Республикэм лъэпкъ ыкIи дин зэгурыIоныгъэ илгыным пашэ тапэкIи мы общественнэ организациехэм яIо зэхэлъэу зэрэздэлэжъэштхэм, Адыгеим шIуагъэ кыфахыным анаIэ зэрэтырагъэтыштым ицыхъэ зэрэтелъыр А. Шъхьэлэхъом кыIуагъ.

Иофтхьабзэм хэлэжъэгъэ общественнэ организациехэм яIыкIохэм ащышхэр нэужым къэгущыIагъэх, яIофшIагъэ уасэ кыфзышIыгъэ республикэм ипашэ «тхьауегъэпсэу» ралъагъ.

ШХОНЧЫБЭШЭ Рузан.

Ным ыкIи сабыим яIофыгъохэм атегушъIагъэх

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ иколлегие изэхэсыгъо джырэблагъэ АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэр зычIэт унэм щыIуагъ. Зэхэсыгъом анахъ Иофыгъо шъхьалэу зыщытегушъIагъэхэр бзылфыгъэ лъэрымыхъэхэм, къэмыхъугъэ ыкIи къэхъугъэкIэ сабийхэм яIофыгъохэм язытет зыфэдэр, ушъхьагъу зэфэшъхьафхэм къахэкIэу ахэм ядунай зэрахъожьырэр нахъ макIэ шIыгъэным фэгъэхьыгъэу АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэ игуадзэу Чужъ Нателлэ доклад кышIыгъ.

Нэужым бзылфыгъэ лъэрымыхъэхэм, къэмыхъугъэ ыкIи къэхъугъэкIэ сабийхэм яIофыгъохэм язытет зыфэдэм, ушъхьагъу зэфэшъхьафхэм къахэкIэу ахэм ядунай зэрахъожьырэр нахъ макIэ шIыгъэным фэгъэхьыгъэу АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэ игуадзэу Чужъ Нателлэ доклад кышIыгъ.

Ащ къызэриIуагъэмкIэ, демографием ылъэныкъокIэ мы аужырэ илъэхэм Адыгэ Республикэм изытет нахъшIу хъугъэ. БлэкIыгъэ илъэси 5-р пштэмэ, сабыеу къэхъугъэхэм япчъагъэ процент 23-кIэ нахъыб. Мы илъэхэм итым а пчъагъэм процент 12,5-кIэ хэхъуагъ. Аужырэ илъэсищэу пыкIыгъэм зидаунай зыхъожьыгъэ сабийхэм япчъагъэ процети 8,3-кIэ къелыхыгъ, блэкIыгъэ илъэхэм изэфэхьысыжъхэмкIэ зидаунай зыхъожьыгъэ сабийхэр проценти 7,4-кIэ нахъ макI. Урысыем икъэгъэлъэгъонхэм ялгытыгъэмэ республикэм зидаунай щызыхъожьыгъэ сабийхэр нахъ макI. Арэу щыт-

ми, а къэгъэлъэгъонхэм уамыгъэгумэкIып лъэкIырэм.

ГумэкIыгъо инэу къэуцухэрэм ащыщ бзылфыгъэ лъэрымыхъэхэм ядунай ахъожьэу къызэрэхэкIырэр. Мы илъэхэм имэзибгъу кыкIоцI ащ фэдэ хъугъэ-шIэгъищ республикэм щагъэунэфыгъ. Ащ ушъхьагъу фэхъугъэхэм къашыуцугъ АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ иминистрэ игуадзэ. Нателлэ къызэриIуагъэмкIэ, бзылфыгъэхэм зашIылыпIэхэрэ ыкIи учетым зыщахагъэуцохэрэ поликлиникэхэм ащылажъэхэрэм яIофшIэнкIэ хэукъоныгъэу ашIыхэрэм ишыхъат мыщ фэдэ тхьамыкIагъохэр къызэрэхъухэрэр. Бзылфыгъэ лъэрымыхъэмэ тэрэзэу адзекIохэрэп, диагностикау ашIырым хэукъоныгъэхэр ахашыхъэх, ащ ыпкъ кыкIэу узыр тэрэзэу къызыхамыгъэщыкIэ, ащ зеушъомбгъу. Нэужым охътабэ зэрэтекIыгъэм кыхэкIэу бзылфыгъэ лъэрымыхъэм ипсауныгъэ къызтэгъэнэжъыгъуае мэхъу.

Мы гумэкIыгъохэр дэгъэзыжыгъэнхэм фэшI тапэкIэ компьютерым иамалхэр къызыфи-гъэфедзэ АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ консультациехэр зехищэхэзэ ышIынхъуу егъэнафэ. Джащ фэдэу кIэу кыхагъэхъаштхэм ащыщ бзылфыгъэм сабий кыфхъун зыхъукIэ ишъхъэгъусэ е иIахып гупсэ игъусэн зэрилъэкIыштыр.

КИАРЭ Фатим.

Москва елкэм ащагъэх

Елкэ шъхьалэу Кремлым шагъэуцурэм Адыгеим икIэлэцIыкIухэр илъэс къэс рагъэблагъэх. Тыгъэгъазэм и 25-м мэфэкI Иофтхьабзэу Москва щыIэшттым мыгъи сабийхэр ежъагъэх.

АР-м гъэсэнэгъэмрэ шIэныгъэмрэкIэ и Министерствэ къызэритыгъэмкIэ, къэралыгъо елкэ шъхьалэу Кремлым шагъэкIэ-рэкIагъэм имэфэкI республикэм щыщ кIэлэеджэкIо 36-рз хэлэжъэшт. А купым илъэси 8-м къыщегъэжъагъэу 14-м нэс зыныбжыхэр кыхеубыгъэх. ТилыкIо ныбжыкIэхэм дэгъу дэдэу еджэхэрэр, зигъот мэкIэ унагъохэм зишIэ шIэгъошIоу къарыкIыгъэхэр, олимпиадэхэм, зэнэкъокъухэм къащыхъыгъэхэр, занэ-зятэ зымыIэжъыхэр ахэтых.

Ахэр тыгъэгъазэм и 22-м гъогу техьагъэх. Краснодар мэшIоку вокзалым къащыфагъэлъэгъогъэ концертым кIэлэцIыкIухэм мэфэкI чэфыгъор къахилъхагъ.

(Тикорр.).

Ермэлыкъым шъукъеблагъ

Хабзэ зэрэхъугъэу, тыгъэгъазэм иаужырэ мафэхэм Мыекъуапэ мэфэкI ермэлыкъхэр щызэхашх. Унагъохэм мэфэкI чэфыгъор арылгынымкIэ ящыкIэгъэшт пстэури цIыфхэм мыщ щызэрагъэгъоты. Елкэ зэфэшъхьафхэр, ахэм апылгышт джэгъуалэхэр, IэшIу-IушIухэр, лыр, пцэжъыр...

Мыекъопэ къэлэ администрацием СМИ-хэм зэпхыныгъэхэр адэшIыгъэнхэмкIэ и ГъэlorышIапIэ къызэрэщытаIуагъэмкIэ, цIыфхэр щэфакIо кIонхэ алъэкIышт тыгъэгъазэм и 15-м къыщегъэжъагъэу и 31-м нэс. Республикэ ермэлыкъыр торжественнэ шыкIэм тегъу тыгъэгъазэм и 24-м сыхъатыр 9.00-м къызэIуахышт. ЩэпIэ чIыпIэхэр урамэу Краснооктябрьскэм (урамэу Советскэм къыщыублагъэу Первомайскэм нэс), урамэу Советскэм (урамхэу Жуковскэм — Лениным), урамэу Первомайскэм (урамхэу Краснооктябрьскэмрэ Ленинымрэ азыфагу) атэгыштых.

Джащ фэдэу станицэу Ханскэми мэфэкI ермэлыкъ тыгъэгъазэм и 25-м щыIэшт. Ар культурэм и Унэ пэгъунэгъоу щызэхашхэшт.

ІЭШЪЫНЭ Сусан.

ТыфэгъушIо!

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъушIоу, зитхыгъэхэр ащ къыщыхъэуиуиуи **ЩИЫКIУ Бэллэ** нэпэ къызыхъугъэ мафэр хегъэунэфыкIы. **ЩыIэныгъэ гъогу дахэу илъэс 70-рз зыкIыхъагъэу къызэпчыгъэм гъэхъэгъэшIу щышIыгъ, егъэдэжэн-пIуныгъэ ИофшIэнэу илъэсыбэрэ зыпылгыгъэм ыцIэ дахэкIэ щырагъэгъуагъ.**

Бэллэ, псауныгъэ пьтэрэ насып щыIакIэрэ тапэ-кIи уиIэнхэу, уиунэгъо дахэ удатхэу джыри илъэсыбэ къэгъэгъэшIэнэу тыпфэлъао.

«Адыгэ макъэм» иредакцие иIофышIэхэр

Парламентым икомитетхэм

Игъо шъыпкъэу альэгъугъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм туризмэмкIэ, спортымкIэ, экологиемкIэ ыкIи чIыопсыр гъэфедэгъэнымкIэ икомитетэу Брыцу Рэмэзанэ зипашэм джырэблагъэ «Iэнэ хъурае» щызэхашхэагъ. Ар фэгъэхьыгъагъ «Бысым зымыIэ псэу-шъхъэхэм япхыгъэ къыныгъохэу Адыгэ Республикэм илхэр. Ахэм зэшIохыкIэу яIэр» зыфилорэ темэм. ЗэлукIэгъум хэлэжъагъэх Парламентым икомитетхэм ятхьаматэхэу, депутатхэу Мырзэ Джанбэч, Александр Лобода, Ирина Ширинар, народнэ депутатхэм я Мыекъопэ къэлэ Совет итхьаматэу Вадим Николаевыр, Адыгэ Республикэм ветеринариемкIэ и ГъэlorышIапIэ испециалист шъхьалэу Евгений Аганинэр, псэушъхъэхэм зэпахырэ узхэм апэуцужыгъэнымкIэ Адыгэ республикэ станцием ипашэу ХъокIон Аминэ, псэолъэшIынымкIэ, транспортымкIэ, унэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хъызмэтхэмкIэ Министерствэм иотдел ипашэу Шэоджэ Наталье, Парламентым и Аппарат иIофхэм я ГъэlorышIапIэ и Информационнэ-аналитическэ отдел ипашэу КъумпIыл Фатимэт, чIыопсыр къэухъумэгъэнымкIэ Всероссийскэ общественнэ организацием итхьаматэу, Международнэ социальнэ-экологическэ Союзым итхьаматэ игуадзэу Валерий Бриних, ОО ВООП-м икъэлэ Совет итхьаматэ игуадзэу Татьяна Лысенкэр, хъэхэр зыхъухэрэм яобществэ итхьаматэу Рафаэль Каладжан, нэмыкIхэри.

ЗэлукIэгъур къызэIуиыхызэ, зытегушIыгъэщхэ Иофыгъоу агъэнэфагъэм кIэкIэу игугъу кышIыгъ Брыцу Рэмэзанэ. Мыекъуапэ пэшIорыгъэшъэу щызэхашхэгъэгъэ социологическэ уплэкIунхэм къагъэлъэгъуагъэм «Iэнэ хъурае» хэлэжъагъэхэр шигъэгъозагъэх. Ахэм нафэ къызэрашIыгъэмкIэ, зэупчIыгъэхэм янахъыбэм хъэхэм япхыгъэ къыныгъохэр къалэм зэрэдэлъхэр хагъэунэ-фыкIыгъ. Джащ фэдэу нахъыбэм зэралыгъэрэмкIэ, бысым зымыIэ хъэхэр зыщыIыгъыштхэ чIыпIэ къалэм шыгъэпсыгъэн фае. Ащ иIыгъын пэлухъашт мылькур къызыдикIып фаеу алъыгъэрэмкIэ зяупчIыхэм, нахъыбэм бюджет мыльку пэлугъэхъэгъэн фаеу къаIуагъ. Хъэ зиIэхэм хэбзэIахъхэр ягъэтыгъэнхэ фаеу зылытагъэхэр зэупчIыгъэхэм азыныкъом нахъ макI. КIэкIэу къэпIон хъумэ, хъэхэм япхыгъэ къыныгъохэр щыIэх, ахэр дэгъэзыжыгъэнхэ фае.

Иофыр ащ зэрэтетыр къыдалытэзэ, зыцIэ къетIогъэ комитетым республикэ законом ипроект къыщагъэхъазырыгъ. Законопроектым яшIошIхэр къыраIуалэхэзэ, «Iэнэ хъурае» хэлэжъэгъэ пстэури къэгъушыIагъ. Шъыпкъэ, зэкIэми яеплыкIэхэр, къыныгъом идэгъэзыжыын ищыкIэгъэ екIо-лакIэхэу алъытэхэрэр зэфэдагъэх пIон пIэкIышттэп. Джащ фэдэу хагъэунэфыкIыгъэ законопроектэу къагъэхъазырыгъэм

къыныгъо пстэури дигъэзыжыкIэхэу зэрамылгытэрэр. Арэу щытми, ар егъэжъэпIэшIу хъушт ыкIи законыр заштахэрэм ыуж ищыкIэгъэ зэхъокIыныгъэхэр фашIыжыкIэхэ алъэкIышт. Арышъ, республикэ законыр игъо дэдэу зэралыгътэрэр пстэуми теубытагъэ хэлъэу хагъэунэфыкIыгъ.

Мыекъуапэ щыпсэухэрэм хъэхэр жугъэ дэдэ зэрэхъугъэхэм зыналэ тезымыдзагъэу ахэтыр мэкIэ дэдэу къытшIо-шIы. Ахэм нахъыбэу уазыщы-IукIэштхэм ащыщыхъ къалэм икъыхъэпIэ лъэныкъокIэ шыIэ псэупIэр, гараж товариществэхэр, цIыфхэр жугъэу зыщыпсэухэрэ нэмыкI чIыпIэхэр. Мыекъуапэ икъыхъэпIэ лъэныкъокIэ шыIэ псэупIэр иIэ гупчэм Iэхъогъум фэдэу ахэр щэ-зечъэх, троллейбус къэуцупIэхэм къаIохъэх, шагухэр къа-чэхъэх, кыхэкIы блэгъэу уякIолэнкIэ шынагъоуи.

Нахъыпэм хъэхэр убытыгъэнхэм фэгъэгъэгъэ къулыкIоу къалэм дэтыгъэр джы зэрэтымылэгъужырым игугъу ашIэу зыхэкIышт. Ау ащ лъапсэ фэхъугъэр бэмэ ашIэрэп. Федеральнэ законом зыригъэнафэрэмкIэ, Иофыр республикэ лъэ-гапIэхэм ипшъэрылхэм ахэхъэ. Ары республикэ закон штэгъэн фаеу зыкIэхъугъэр. Ащ кIуачIэ иIэ зыхъукIэ, пшъэ-рылхэр ыкIи хэти ышIэн фа-ехэр зэхъушъхьафыкIыгъэхэу гъэпсыгъэхэ хъуштых.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

В. А. Полиныр Адыгэ РеспубликэмкIэ
Мыекъопэ районым исуд участкэу N 1-м
имировой судья IэнатIэ Iугъэхъэгъэным
ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Конституция ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «к»-м тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешIы:

1. **Полин Виктор Александр ыкъор** Адыгэ РеспубликэмкIэ Мыекъопэ районым исуд участкэу N 1-м имировой судья IэнатIэ илъэситф пIалъэкIэ 2012-рэ илъэсым мэзэм и 28-м къыщегъэжьагъэу Iугъэхъэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Ф. П. ФЕДОРКО

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 14, 2011-рэ илъэс
N 197

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

С. Хь. Дзыбэр Адыгэ Республикэм
исудьяхэм яквалификационнэ коллегие
хэтынэу — общественностым илIыкIонэу
гъэнэфэгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Общественностым илIыкIохэу Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие хэтыштхэм яхьылагъ» зыфиIорэм ия 8-рэ статья ия 3-рэ Iахь тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешIы:

1. **Дзыбэ Саидэ Хьисэ ыпхъур** Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие хэтынэу — общественностым илIыкIонэу гъэнэфэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Ф. П. ФЕДОРКО

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 14, 2011-рэ илъэс
N 200

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

А. Хь. Хьоткъор Адыгэ РеспубликэмкIэ
къалэу Мыекъуапэ исуд участкэу N 2-м
имировой судья IэнатIэ Iугъэхъэгъэным
ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Конституция ия 70-рэ статья ия 4-рэ пункт иподпунктэу «к»-м тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешIы:

1. **Хьоткъо Аслъан Хьамидэ ыкъор** Адыгэ РеспубликэмкIэ къалэу Мыекъуапэ исуд участкэу N 2-м имировой судья IэнатIэ илъэситф пIалъэкIэ 2012-рэ илъэсым мэзэм и 28-м къыщегъэжьагъэу Iугъэхъэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Ф. П. Федорко

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 14, 2011-рэ илъэс
N 198

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Н. Г. Лазаренкэр Адыгэ Республикэм
исудьяхэм яквалификационнэ коллегие
хэтынэу — общественностым илIыкIонэу
гъэнэфэгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Общественностым илIыкIохэу Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие хэтыштхэм яхьылагъ» зыфиIорэм ия 8-рэ статья ия 3-рэ Iахь тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешIы:

1. **Лазаренко Николай Гаврил ыкъор** Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие хэтынэу — общественностым илIыкIонэу гъэнэфэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Ф. П. ФЕДОРКО

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 14, 2011-рэ илъэс
N 201

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Р. Хь. Ворэкъор Адыгэ Республикэм
исудьяхэм яквалификационнэ коллегие
хэтынэу — общественностым илIыкIонэу
гъэнэфэгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Общественностым илIыкIохэу Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие хэтыштхэм яхьылагъ» зыфиIорэм ия 8-рэ статья ия 3-рэ Iахь тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешIы:

1. **Ворэкъо Рэмэзан Хьаджбэчыр ыкъор** Адыгэ Республикэм исудьяхэм яквалификационнэ коллегие хэтынэу — общественностым илIыкIонэу гъэнэфэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Ф. П. ФЕДОРКО

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 14, 2011-рэ илъэс
N 199

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Н. Хь. Беданэкъор Адыгэ Республикэм и
УплъэкIу-лътэкIо палатэ иаудитор IэнатIэ
Iугъэхъэгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лътэкIо палатэ ехьылагъ» зыфиIорэм ия 4-рэ статья тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешIы:

1. **Беданэкъо Нэфсэт Хьаджэбий ыпхъур** Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лътэкIо палатэ иаудитор IэнатIэ 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу Iугъэхъэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Ф. П. ФЕДОРКО

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 14, 2011-рэ илъэс
N 203

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

И. С. Прохоровар Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лътэкIо палатэ иаудитор IэнатIэ Iугъэхъэгъэным ехьылагъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лътэкIо палатэ ехьылагъ» зыфиIорэм ия 4-рэ статья тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм унашъо ешIы:

1. **Прохорова Иринэ Станислав ыпхъур** Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лътэкIо палатэ иаудитор IэнатIэ 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м къыщегъэжьагъэу Iугъэхъэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Ф. П. ФЕДОРКО

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 14, 2011-рэ илъэс
N 204

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылькы хэхьэрэ чIыгу Iахьхэр, зигъунапкъэхэр Адыгэ Республикэм икъэлэ шъхьалэу Мыекъуапэ щызэтемыушъхьафыкIыгъэ чIыгу Iахьхэр псэолъэшIыным емыпхыгъэ гухэлъхэмкIэ зэрагъэфедэрэ шIыкIэм ехьылагъ

Урысые Федерацием чIыгухэмкIэ и Кодекс, Адыгэ Республикэм и Законэу «ЧIыгум епхыгъэ зэфышытыкIэхэр гъэтэрэзыгъэнхэм ехьылагъ», Адыгэ Республикэм и Законэу «ЧIыгу Iахьхэр зигъунапкъэхэр Адыгэ Республикэм икъэлэ шъхьалэу Мыекъуапэ щызэтемыушъхьафыкIыгъэхэр гъэфедэгъэнхэм ехьылагъ» зыфиIохэрэм адиштэу Адыгэ Республи-

кэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешIы:

1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылькы хэхьэрэ чIыгу Iахьхэр, зигъунапкъэхэр Адыгэ Республикэм икъэлэ шъхьалэу Мыекъуапэ щызэтемыушъхьафыкIыгъэ чIыгу Iахьхэр псэолъэшIыным емыпхыгъэ гухэлъхэмкIэ зэрагъэфедэрэ шIыкIэр гуадзэм диштэу ухэсыгъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшъэрылъхэр зыгъэцакIэу Алексей ПЕТРУСЕНКО

къ. Мыекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 9, 2011-рэ илъэс
N 258

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым мэлъыфэгъум и 4-м ышIыгъэ унашъоу N 68-р зытетэу «Хэгъэгъу зэошхом хэлэжьэгъэ (сэкъатныгъэ хэзыхыгъэ) шъхьэзакъохэу, Хэгъэгъу зэошхом хэлэжьагъэхэм (сэкъатныгъэ хэзыхыгъэхэм) анэмыкI зэрымыс унагъохэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм яунэхэм гъэцэкIэжын IофшIэнхэр яшIылэгъэным пае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхэхьыгъэ бюджет кыхэхьыгъэ социальнэ ахьщэ Iэпылэгъур зэралэклагъэхэрэ шIыкIэм ехьылагъ» зыфиIорэм зэхьокIыныгъэ фэшIыгъэным фэгъэхьыгъэ

Унэхэм ягъэцэкIэжын пае социальнэ ахьщэ Iэпылэгъоу яшIылэгъэштым зэрэхэплъэгъэжыгъэхэм епхыгъэу унашъо ешIы:

1. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым мэлъыфэгъум и 4-м ышIыгъэ унашъоу N 68-р зытетэу «Хэгъэгъу зэошхом хэлэжьэгъэ (сэкъатныгъэ хэзыхыгъэ) шъхьэзакъохэу, Хэгъэгъу зэошхом хэлэжьагъэхэм

хэм (сэкъатныгъэ хэзыхыгъэхэм) анэмыкI зэрымыс унагъохэу Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэм яунэхэм гъэцэкIэжын IофшIэнхэр яшIылэгъэным пае Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет кыхэхьыгъэ социальнэ ахьщэ Iэпылэгъур зэралэклагъэхэрэ шIыкIэм ехьылагъ» зыфиIорэм зэхьокIыныгъэ фэшIыгъэнэу, зэхьокIыныгъэхэр зыфэхьугъэ гуадзэу N 2-р икIэрыкIэу къэтыжыгъэнэу.

2. ЗыкIэтхэхэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кIуачIэ иIэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэкIэ иминистрэу Наталья ШИРОКОВА

къ. Мыекъуапэ,
шэкIогъум и 23-рэ, 2011-рэ илъэс
N 306

Шапсыгъэ быракъыр.

Совет хабзэм иапэрэ илъэсхэм цыфхэр хэбзаклэм нахъ цыхъэ фашынымклэ, ар аштэнымклэ а хуэгъэ-шлагъэм мэхъанэ гъэнэфагъэ илагъ. Лъэпкъым кырыкгуагъэм, ащ ыгъэлъапэрэм хабзэм уасэ кыфишлэу кыгъэлъэгъуагъ.

Быракъыр Адыгеим кызыраахыжыштыр шапсыгъэ кыуаджэхэм ямызакъоу, зэрэ Адыгэ шьолъыркIи мэхъанэ зилэ хуэгъэ-шлагъэу щытыгъ. МэфэкIым ыгупчэ итыгъэр Афыпсып, ары экIэ Iофтхьабзэхэр зыщыкгуагъэхэр. Тидэ кыкIырэ хъакIи кызыекIуштыгъэр Афыпсып, ары хэгъэгуджэгур зыщашыгъагъэр, а кыуаджэр ары непэ кызынэсыгъэм цыфхэм ащымыгъушэрэ шыгъачъэр зыщыкгуагъэри. Быракъым икъэщэжъыни, ащ фэгъэхьыгъэ Iофтхьабзэхэм язэхэщэни Хьахъуратэр ежъ ышъхъэкIэ ахэлъагъ. Быракъым икъэщэжъын мэфэкIышхо хуэгъагъэ. Ащ кыыхиубытэщтыгъ мэфэпчъагъэрэ кIогъэ джэгур (зым мэфибл, адрэм мэфиш еIо), шыгъачъэр, зэнэкъокъу зэфэшъхъафхэр. Хэкум ит чылэ пэпчэ цыф куп кызыыхыгъэ-кызыэ мыщ кыгъэкIогъагъ.

Цыф гъэшлэгъонэу нэлуасэ сызыфэхуэгъэхэм ащыщ Пэнэхэс шышэу Мыекъуапэ шыпсэурэ Шъхъэлэхъо Шырахъмэт. Быракъым икъэщэжъын епхыгъэ хуэгъэ-шлагъэхэм ар анахъ апблагъэу кычIэкIыгъ, яунагъо ащ ехылIэгъэ кыбарым шытегушыIэхэу бэрэ зэхихыгъ. Илъэс пчъагъэрэ шапсыгъэ кыуаджэхэм (Афыпсып, Пэнэхэс, Псэйтыку, Хьащтыку) янахыжыгъэхэу хэгъэгуджэгур кызышIэжъхэрэм ягушыIэ зэхихыгъ.

— Тэ тиунагъо мы кыбарыр бэрэ щызэхэсхыгъ, ау сыщыкIугъэшъ, къэсымышIэжырэ чыпIэхэр кыыхэкIых, — кыелуатэ Шырахъмэт. — Мы хуэгъэ-шлагъэр тиунагъокIэ кытпэблагъэ зышIырэм лъэпсэ гъэнэфагъэ иI. Шыгъачъэу мэфэкIым щызэхэщэгагъэм сятэжъ иш щытекIогъагъ. Сятэжъэу Салымчэрые шы дэгъу илагъ, шыгъэчъэ зэфэшъхъафхэм ахэлъажэщтыгъ ыкIи апэрэ чыпIэхэр кыыхъэу бэрэ кыыхэкIыгъ. Шэу атекIуагъэм те-сыгъэр Салымчэрые ыкIоу, сятэжъэу Долэт. А лъэхъаным ар ныбжыкIэ дэдагъ. Долэти

сэ сяти заом хэкIодагъэх. Шыр кызыгъэчъэгъэ кIалэр зэрэ-ныбжыкIэм кыыхэкIэу тянэжъ «а пшъышъ, кIэлэхъу цыкIур кыжъугъэфэхынышъ, ежъугъэукIышт» сIоти сы-цацIэщтыгъ», ыIоти, ыгу кы-

шлагъо згъэкIоды-гъагъэ.

Сятэжъ иш зэрэ-цIэрыуагъэр кыи-ушыхъатэу зы чы-пIэ сифэгъагъ. Афы-псыпэ шыгъачъэ ша-

Шапсыгъэхэм ябыракъэу кавказ лъэпкъхэм ятарихъ и Музееу Тбилиси дэтым щылагъэр кызыахыжыгъэр мы илъэсэу икIырэм илъэс 85-рэ хуэгъэ. 1926-рэ илъэсым ар кызыраахыжыгъэр хэкум ис адыгэхэмкIэ мэхъанэ зилэ хуэгъэ-шлагъэу щытыгъ. Ащ кIэщакIо фэхъу-гъагъ а лъэхъаным Адыгэ хэку исполкомым итхьамэтагъэу Хьахъуратэ Шыхъанчэрые. А хуэгъэ-шлагъэм фэгъэхьыгъэ тхылъ мы мафэхэм сапэ кыфагъ. Ар ытхыгъ илъэсыбэ хуэгъэу кIэлэегъаджэу Iоф зышIэрэ Жэнэ Аслъан. Iофшлагъэм ыцIэр «Шапсыгъэ быракъ». Тхылъым адыгэ лъэпкъым итарихъ изы Iахъ кыысфызэлуйхыгъ. Ащ ишIуагъэкIэ цыф гъэшлэгъонхэм нэлуасэ сафэхъунэу, гущылэгъу сшынхэу хуэгъэ.

ШАПСЫГЪЭ ИКЪЭЩЭЖЪЫКИ

Быракъым
икъэщэжъын
изэхэщэкIуагъэу
Хьахъуратэ
Шыхъанчэрий.

Тбилиси кIогъэгъэ
купым хэтыгъэу
БжъэшIо Аслъанбэч.

Быракъыр
кызыщэжъыгъэу
Мэт Тыхъутыхъу.

кIыжы зэпытыгъ. Сянэжъ пчъагъэрэ а хуэгъэ-шлагъэм кыфыгъэзэжыштыгъ.

СыщыкIоу ззоуж илъэсхэм зы хэукъоныгъэ сшыгъагъэ. Долэт шыгъачъэм защытекIом, онэ зэтэль кыратыгъагъ. Ар шкафэу тиунэ итым дэлъыгъ, ау кыбарэу пылър сшIэщтыгъэп. Уанэм джэрз цыкIухэу кыыхэлыдыкIыхэрэр кыыхэсыупкIыхэзэ сарыджэгущтыгъ. ЗгъэкIодыхэмэ, етIани кыыхэсыупкIыштыгъ. Ащ тетэу уанэр ыкIи ащ игъусэ пкыгъоухэр экIэ зэхэсыупкIэтэгъагъэх. Ащ тетэу хуэгъэ-шлагъэм инэпэпль

шыгъагъ е шэкIогъум и 7-м, е Адыгеир Урысыем зыгъо-хъагъэр илъэс 400 зэрэхуэгъэм фэгъэхьыгъагъ, кыэсшIэжы-пэрэп. Илъэс 15 сыныбжыгъ. Пэнэхэс сыкыкIи Афыпсыпэ сыкыкIуагъ. Шыгъачъэр ра-гъажъэрэп, кычъэщтхэр зэнэкъокъух пчэгоу кыачыхъа-щтым ипчъагъэкIэ, цыфэу кызыелуагъэхэр ахэм яжэх. Лыжъ куп пхъэнтIэкIухэм ате-сэу бэрэ ядэлухэу щысыгъэх. ЕтIанэ ащыщ горэ кыэтэджи, зэнэкъокъухэрэм кыякIуалIи кыафэгубжыгъ. «Арэп, сыхъат хуэгъэу шъуэзэнэкъокъушъ шъуыт, цыфхэр кышъуа-жэхэзэ пшъыгъэх, шъукъэчъэщт-

мэ шъуэзынэкъокъоу шъу-кыачъ. Шъхъэлэхъо Салымчэ-рые шэу илагъэм фэдэ горэ кыешъушлэгъэмэ, шъуэзэнэ-кыокъун, гъогуони 3 — 4 кыэ-шъушын, ау шэо шъуишымэ зэ нахъ кыачыхъэшъуштэп, шъуэзынэкъокъоу шъу-кыачъ», арилуагъ.

КызыэрэчIэкIыгъэмкIэ, зиш анахъ шыгугъырэм, «гъогуони 3 горэ кыэтэжъугъэшI» еIо, нахъ хыбэим «зыри икъушт» еIо. СыкыэкIожъэу зэхэсхыгъэр сянэжъ кыфэсэлотэфэ сшIуабэ дэшлагъ...

Сятэжъ пае кыэпIон хъумэ, ащ иш кызыэрэчэтыгъэр бгъэ-

шIэгъонэу щытыгъэп. Сыда плэмэ шыхъуным лъэшэу пы-лыгъ, шыоу зекIо кIоштыгъ. Пэнэхэс икIыти, Хьакурынэ-хъаблэ, Кошхъаблэ анэс кIо-штыгъэу кыалотэжы. Лыгъэ-шхо зыхэлъ лыжыгъ, зэлъа-шIэрэ цыфыгъ Салымчэрые. 1948-рэ илъэсым ар дунаим ехыжыгъ. Ащ ишъхъэгъусэу сянэжъ зэлIэм сэ илъэс 18 сы-ныбжыгъ. Сятэжъ шъхъэ-кIафэу фашIыштыгъэм ишы-хъатэу хъадагъэм зы хуэгъэ-шлагъэ сыщырихылагъ. Джы-назэр текIыгъэу Козэт кыкIи лыжъ тишагу кыдэхъагъ. Ар нитIунэшъугъ, зыкыаригъэщэ-

ТАРИХЪЫМ ЩЫЩ ПЫЧЫГЪУ

гъагъыштын, сыдзу шытми,
тхьаусхакло къэкӀуагъ. Сянэжъ
ышэу щагум дэтыгъэм лӀы-
жыр ышӀзу кычӀэкӀыгъ ыкӀи
пэгъокӀыгъ. «Сыдуштэу укъэ-
клошугъ, олахъ укъэмы-
клопхьагъэм» зырелом, «Са-
лымчыре ины лагъэу сы-
къэмыклоштмэ, сыщэрэмы-
лӀжъ» кыриложыгъагъ.

Сятэжи, ишыгъэчэши ащ
тетэу ягугъу ашлэу, пхъхькӀафэ
къафашлэу цытыгъ. Колхозхэр
зэхашэхэу зырагъажэм, шы
зырыз-пӀурытӀоу атыхэ зэхум,
«шыр кӀапшлэ хьуштӀэ» аӀуи
шыгъэчэшыр дзэм раты-
гъагъ.

Хьюгъ-шлагъу укызыр-
сэупчыгъэм сянэжъ игугъу
кышы зыхукIэ, «шапсыгъэ
мэфибл джэгу» ыIозэ кыте-
гушыIэщтыгъ. Анахь пщынэ
Iазу хэкум исхэр шылагъэху,

къекIуалIэх. Нэбгырэ минипшI
фэдиз хьурэ цыфхэм трибунэр
к'аухьурэйгъэу мэфэкIым
икъызэлухын ежэх.

Пыжъу трибунэм кы-
дклягъэм Совет хабзэм ыкӀи
коммунистическэ партием за-
фигъаззэ кӀел: «Илъэс 86-рӀ
хуыгъ тишхьафитныгъэ ита-
мыгъу шыт мы быракъыр
зыттырахыгъэр. Пачыхьэр
лъэшу ащ рыпӀагъ, адыгӀхэм
зэратегуагъэм итамыгъу ащ
еплъыгъ. Джы урыс рабочхэм
ыкӀи мэкъумэшылӀхэм къу-
шхьӀчӀсхэмкӀӀ шхьафит-
ныгъэ кыгъфахыгъ...»

Бырактыр кызырахыжыгы-
гэм фэгъэхыгыгъу джынэс мы
чыгум шамылыгъугъэ мэфэ-
кым зыкыиэтыгъ. Ащ хэла-
жэх Адыегим иккодж пстэуи
м кыаркыгыгъэ лыкхотэу.
Ахэр агъэлапэхуу бысымхэр
апэгъокых. Мэфищ хугъуу

рэхэри кыхэфагъэх. Ащ фэд,
джэгур зэрэклогъэ мэфэ пчъа-
гъэри зэтемыфэу кыхэкIы.

Быракъыр къэзыщэжынкъу
Хъахъуратэм Тбилиси ыгъэ-
клогъагъэр нэбгыритIу. Афып-
сыпэ шышыхъу Мэт Тыхъуты-
хъурэ Бжэшлô Аслъанбчэр.
Аслъанбч ахэхагъэу, ахэкIы-
гъэу шытыгъ, гушылакIэ ышIэ-
щтыгъ, Тыхъутыхъу нэутхагъ,
чаныгъ, сыдрэ Iофи хэкIыпIэ
къыфигъотын ылъэкIышщтыгъ.
Мы Iыхэм къатекIыгъэхэр
непэ жукъум щепсэух. А хъугъэ-
шлагъэм фэгъэхыгъэу зэхэзы-
хыгъэхэри, зыпашъхъэ къыща-
мыIуагъэхэри ахэм ахэтых. Гу-
шыIэм пае, Бжэшлô Аслъан-
бч къытекIыгъэхэм яклалэхэм
а къэбарым ехылаагъэу ашIэ-
ррэ макIу къычIэкIыгъ. Ябло-
новскэм дэт поликлиникэм ив-
рач шъхъаIу Бжэшлô Батыр-
бий Адамэ ыкъом (Аслъанбч

Адэмые шыщхэу мы мэфэ-
клым хэлэжыагэхэм Жэнэ Ас-
льян залоклэм кыызэрэфало-
тэжыыгагэмклэ, ахэр Красно-
дар ивокзал быраккым шыпэ-
гьоклыгагэх. Адыгеим икьод-
жэ пстэуи кыарыкыгхэу
шыу 200 фэдиз быраккым
ежэщтыгхэ. Бжэшло Аслъан-
бэчрэ Мэт Тыхурыхурэ мэ-
шлокум кыызэриклхэу быра-
кыр кыызэклоцлахыг ыкли
вокзалым игупчэ кыхыагэх.
Шыу 200-р а чыплэм шжэз-
щтыгхэ. Цыфхэм ягушло-
клагэр кьэлотыжыгуай. Гу-
шлом хэтхэу зыхэр куошты-
гхэх, адрэхэр лашэклэ ошты-
гхэх. Бэ быраккым телабэ зы-
шлоигуагхэр, ау ар кьафада-
гхэп. Тачанкэр кырафылли,
Мэт Тыхурыхурэ Бжэшло
Аслъанбэчрэ ащ итлысхыа-
гхэх. Шыхур ягусэхуу урам
шхыалэу Краснэм рыклохи,

ехуь кышыяжэщтыгъ. Ахэм ахэтыгъэх Цэй Ибрахымэ, Хьуажэ Мыхьамодэ ыкли нэмык! цыф цлэрылохэр. Къэзэрзугъоигъэхэм быракъыр зылыгъ Тыхьутыхуь къахэхьагъ ыкли а чыплэм ылэ щилуэжьи, лты кыыргъэчэыгъ. А лъымклэ быракъыр ыгъэшъоклыгъ. Ащ фэдэ шэн-хабзэ шылагъ.

МэфэкIыр зауhyм, быра-
кыйр Краснодар ащэжыгъа-
гъэу зыхэм аlо, адрэхэм мэфэ
заулэрэ Мэт Тыхурыху иунэ
илыгъэу кыалогъжы. Джы ар
Мыекъуапэ дэт Лъэпкъ музе-
им чIэлъ.

МэфэкIым кьэшьокIо цIэ-
рыIохэр хэлэжьагъэх. Ащ фэ-
дзу агу кьэкIыжьыхь Лъэусэ-
нхьаблэ шыщэу Чэсэбый Мы-
хьамодэ, КозэткIэ Ягъумэ
Юныс, Пэнэхэс шыщэу Нпсэу
Гъучыпсэ, АфыпсыпкIэ Нэ-
гъуцу Ерстэм, Хьакурынэхьа-
блэ кыикIыгъэу Даур Къасим
ыкIи нэмыкIхэр. Бзыльфыгъэ-
хэмкIэ, зышыщхэр икъу фэ-
дизэу къамышIэжьыхьхэрэми,
Тыгъужь Минхьан, Пэрэныкьо
Щамсэ, Шхьхьащэкьо Фатим,
Шхьхьакулымэдэ Аминэт, нэ-
мыкIхэри.

Пшынэо Iазэху Хьажунэ-
кьо (Былымыхэ) Пагор (Хьа-
тыгужыкыуай), Тхыгьо Ча-
тиб (Лахышыкыуай), Джамыр-
зэ Ибрахым (Афыпсып). Ахэм
ягъусагъэх пхэкIычаохуэ
Шэуджэн Айдэмыр (Очэпщый),
Шэуджэн Мыхьамодэ (Кэза-
зу), ШынджыекIэ Абрэдж
Бирам ыкIи нэмыкIхэр.

Къеклоллагъэхэр лъэныкъо
зэфэшхьафхэмкІэ зэнэкъо-
кыгъэх. АтекӀохэрэм шхьа-
фэу афэгущлощтыгъэх. Комис-
сием хэтхэр игъусэхэу Хьа-
хуэратэм ахэм шлухьафтынхэр
аритыштыгъ. Ащ фэдэу дэ-
хагъэмкІэ зызэнэкъокъухэм
аных дахэу кыхахыг Тэ-
хьутэмыкъуаекІэ Пэрэныкъо
Щамсэт, аных гохьэу алы-
таг Псэйтику щыц Шхьа-
кӀумыдэ Аминэт, аных Іэдз-
бышхо хэлъэу кыхагъэщыг
Бжыхъкъоежъым щыц Жъа-
жый Зульфие, хьакӀэм кы-
пекӀокӀыным аных фӀазэу
алытаг Афырсыпэ щыц Жэ-
нэ Чэбъхан.

Анахь къэшыокло дэгьухэри кыыхахыгъэх. Ахэм ашыщыгъэх хулыфгыгъэхэмклэ Чэсэбий Мыхьамодэ (Лъэустэнхьабл), Нэпсэу Гьучыпсэ (Пэнхэс), Нэгьуцу Ерстэм (Афыпсып). Пшъашъэхэмклэ анахь къэшыокло Iазэу алыгтагъэх Ацумыжъ Чэбэхъан, Тыгъужъ Минхъан, Шъхьэлэхьо Рахъмэт, Хьатх Фатгимэт, Нэгьуцу Чэбэхъан.

Шыгъачъу зѣхашагъэм шыткІуагъэх Шъхъэлэхьо Долэт (Пэнэхэс), АфыпсыпкІэ Ацумыжъхэу Исхъакърэ Сэфэрбыйрэ.

1936-рз илъэсым Адыгеим
игупчэ Мыекъуапэ кызахы-
жым, быракъыри къащжы-
гъагъ ыкIи непэ кызынэсы-
гъэм ар Лъэпкъ музеем чIэлъ.

Ац тегү 1926-р илһэсым имэкубуугу мазэ апэрзу адыгэхэм якультүрэ кыагэлтэгүагь. Шапсыгьэ бырактыр кыззрашжыгыгэр лъепкыымкэ мэфэкл шьыпкьэ хьугьагьэ.

СИХЪУ Гоцнагъу.

БЫРАКТЫМ

цыф бэдэдэ къекІолІэгъагъэу
къыІотэжыщтыгъ.

Цыфэу къеклолагэхэр унагъохэм арагъэблагъаштыгъэх, ахьаклэштыгъэх. Етланэ джэгум пчыхьэрэ къеклужьыштыгъэх. Лыжыхэм кызыратотэжыберэмклэ, Хьахуаратэм илэмырклэ Краснодар шыщ пщэрыхьаклохэр (пщэрыхьанхэу арэп) шыгъэхэ шхыныгъохэр ащэнхэу кьаклоштыгъэх. Иэнэ зыбгъупшI агъэуцуты, Iэшлү-Iэшлүхэр, нэмыкл шхыныгъохэр ащэштыгъэх. А лъэхьаным аркэ шылагъэн, псы Iэшлү ащэштыгъэр. Шыуанхэр клэшлагэхэу, шьузхэр пщэрыхьэштыгъэхэу алоу зэхэсхыгъэн, чыжъэу кыккыгъэ хьаклэхэр унагъохэм ащэжьыштыгъэх, ацагъахшэштыгъэх,— кыбылауагъ Шырахьэмт.

Бырактыр кызырахыжы-
щтыр аукьодыеу шытыгъэп,
Хьахьурагэм изакъоу ар зэ-
хищгъагъэп, Москва ишли
хэлъыгъ. Хэгъэгу джэгум ехы-
лгъэгъ тхыгъэхэр Краснодар
көөщидэкъырэгъ гъызетэу «Крас-
ное знамя» зыфиорэм мырз-
уштэу кыыхиутыгъагъ:

«Джырэ шапсыггэ кьуаджэ-хэр нэбгырэ минишгэ фэдиз хьуштыггэ шапсыггэ лъэпкьэу 1864-рэ илъэсым пачыхьэгъум Кавказыр зештэм, Тьркуем икыжьын фаеу ышыгъагъгэм кьагъэнэгъагъэхэр арых, — кьетхы К. Мишуриным. — Мзфиш хьугъу ахэм Афыпсыпэ шагъэмэфэкIы Абинскэ пытапIэр пачыхьадзэм зештэм, шапсыггэ бырагъэу атырахыгъагъэр Адыгэ хэку исполкомым кьызэраритыжьыгъэр. Адыгэ чIыгоу зэгорэм лъыр зышагъэгъагъэр, зышхьафитныгъэ фэбэнэрэ кьушхьэгъэхэм ашхьэ мин пчъагъэ Пшызз зыпхьэтакъоштыгъэр джы быракъ плыжьхэмкIэ дахэу гъэкIэрэкIагъэ. Чышхьэгъэу зэщизу мэфэ-кIыр зыпхьыкIонэу агъэнэгъагъэм игупчэ трибунэ ит. Къуаджэхэм ялIыкIо лIыжьхэр аш

былымышъхьэ шъэ пчъагъэ
шIуабзы.

Адыгэхэм шапсыгызъ бы-
ракъыр къазэраратыжыгызъ
мэфкышхоу хагъунэфкылы.
А хъугызъ-шагъэм къушъхъ-
чэсхэмр урыс рабоч ыкӀи
лэжъакохэмр нахъ эпэблагъэ
ышӀыгъэхъ).

**Мы статья 1926-рэ ильзэ-
сым мэкьюогъум и 28-м
къыхаутыгъ.**

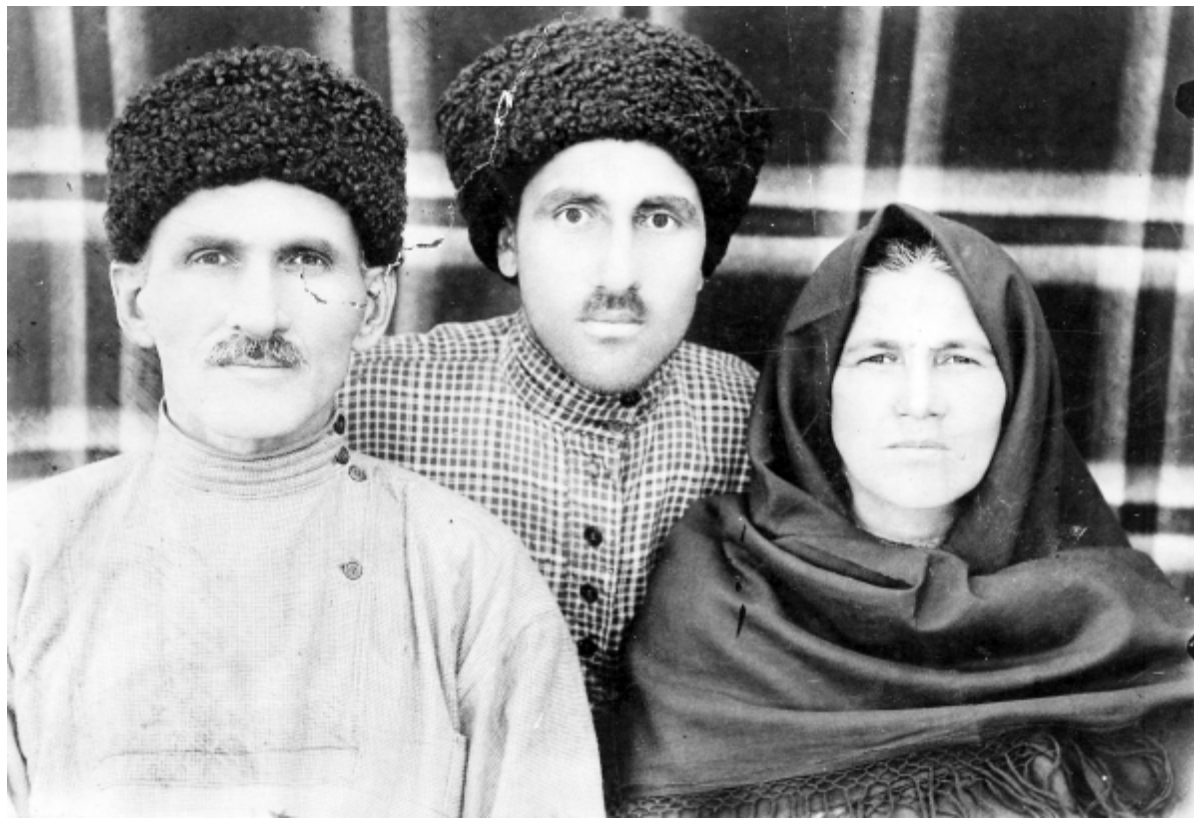
Гъзэетым былымыхъхъ
шъ пчъагъэ аукыгъэу къе-
тхы. Ау сигушыгъэу, мыр
стхынэу зыпкъ къыкыгъэ
Шъхьэлэхъ Шырахъмэт янэж

икьорьлф кьызериуагъмкӀэ)
репрессиеу Асланбэч иунагъо
пӀкӀэкӀыгъм ыуж (шыфхэр
зэрагъэщынэщтыгъэхэр арын
фае) хабзэм фэгъэхыгъэу яса-
бийхэм макӀэ къафаӀуатэ-
щтыгъэр. Я 30-рэ илъэсхэм
яхъуэгъ-шлагъэхэм анэмыхсху
къагӀэхуэхъэхэрэр аплухэмэ
нахьышӀоу алытагъ.

Мэт Тыхуытыху кытекыгъэхэм ащышэу Мэт Адамэ а кэбарым нахь шыгъуазэу кычIэклэгъ. Ащ ятэшэу Сэфэрбий а хуэгъэ-шлагъэм ехыылIгъэ кэбарым хигъэдалоу кыхэхклэгъ. Быракъыр

быракъыр хэку исполкомым
рацэллагъ. Джы Краснодар
краим иадминистрације иунэ а
лъэхъаным Адыгэ хэку испол-
комыр чІэтыгъ.

Быракъыр зычлахэм ыуж
шыухэм кьаралуагъ кьалэм
шыхэр шамыгъэпшыыхэу
Афыпсыпэ кложынкхэу, неущ
псыхыо вокзалым быракхэм
кыщыпэгъокьынхэу. Афыпсы-
пэ кложыгъэ шыухэм дэгъоу
кыщыпэгъокьыгъэх, унагъохэм
арагъэблэгъагъэх, цыфхэри
шыхэри дэгъоу агъэшагъэх.
Пчэдэжым псыхыо вокзалым
еклоллагъэх. Къуххэу быра-

Шыгъачъэм зиш шытекIуагъэу (сэмэгумкIэ къебгъэжьэнышъ)
Шъхъэлэхъо Салымчэрий, ыкъоу Сэфэрбий,
ащ ишъхъэгъусэу Кураш.

кышотэжыщтыгэм ащ фэдэу
мэфэкым шыпщэрыхэщты-
гэхэу кышIэжырэп. Арышъ,
къэзыIуатэрэм елбатыгъэу
хуэгъ-шагэм зэтемыфэ го-

кыызашэжым мэфэкыр оклоф ар Тыхутыху иунэ илыгы. Мафэрэ кырахыти, мэфэкым ахыштыгы, чэщрэ унэм кяхыжыштыгы.

къыр къэзыщагъэр игъом а
чыпIэм къылухъагъ. ЕтIанэ
быракъыр Афыпсыпэ ащэ-
жыгъ. Шъофэу мэфэкIыр зы-
щыкIощтым нэбгырэ миным

УГСЭН ЦЫФЫМРЭ ИОФШІЭНЫМРЭ УГСЭН

Зэфэхьысыжъхэм якІэуххэр

Цыфхэм ИофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ Гупчэу Адыгэ-кьалэ шыІэм мэээ пшыІыгуз ИофшІагъэу иІэхэм кызырагъэлъэгъуагъэмкІэ, аныбжыкІэ Иоф шыІэн зылъэкІыштхэу кьалэм шыпсэхурэр нэбгырэ 9165-рэ мэхъух.

ИофшІэнымкІэ Международнэ организацие (МОТ) иметодологиие тегъэпсыкІыгъэу кьэпІытэн хъумэ, ИофшІапІэ горэм Іумытхэу ыкІи зи зымышІэхэу кьалэм дэхсэр нэбгырэ 1326-рэ е Иоф шыІэн зылъэкІыштхэм япроцент 17 мэхъух. Тызхэт иІъэсым имэээ 11 кыкІоцІ ИофшІэн кьэгъотыгъэным ехьыллэгъэ кьэралыгъо фэІо-фашІэхэр афагъэцкІэхэ ашІоигъоу нэбгырэ 1378-м Гупчэм зыкыфагъэзэгъагъ. А пчъагъэр блэкІыгъэ 2010-рэ иІъэсым джащ фэдэ ипІалэ ехьулІэу кьытэолІэгъагъэхэм нэбгыри 123-кІэ нахьыб. Нэбгырэ 659-м ИофшІэн зымыІэ статус афагъэуцугъ.

2011-рэ иІъэсым итыгъэгъазэ и 1-м ехьулІэу цыфхэм ИофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ Гупчэм иучет ИофшІэн зымыІэхэу хагъэуцагъэхэр нэбгырэ 242-м шІокІыгъэп. А пчъагъэри блэкІыгъэ иІъэсым атхыгъагъэм нэбгыри 134-кІэ нахьмакІ.

Гупчэм иІофшІэнкІэ нахьыбэу шІуагъэ кьэзыхьхэрэм абыш ИофшІапІэхэм кьатырэ вакансиехэр зэлугъэкІэгъэн-

хэр. Мэээ 11-м кыкІоцІ вакансие 1139-рэ ИофшІапІэ зэфэхьыафхэм кьатыгъ. Ащ нафэ кьызеришыгъэмкІэ, зы ИофшІапІэ чыпІэм пае нэбгыри 3 зэнэкьокъу.

Зихэхьогъухэм бэзджэшагъэхэр зэрямыгъэхьэгъэнхэм ыкІи урамьм кьытешыгъэнхэм ехьыллэгъэ профилактикэ ИофшІэныр дгъэцкІэзэ, мэээ 11-м кыкІоцІ зихэхьогъу нэбгырэ 241-м пІэлъэ гъэнэфагъэм тегъэпсыкІыгъэ ИофшІэн кьафэдгъотыгъ.

Джащ фэдэу цыфхэр общественнэ ИофшІэнхэм ахэгъэлъэгъэнхэм тыналэ тедгъэтыштгъ. Тызыхэт иІъэсым а Иофым ехьыллэгъэ зэзэгъыныгъэхэр ти Гупчэ муниципальнэ образованиеу «Адыгэкалэ» иадминистрации, ООО-у «Стройсервис», МУП-у «Услуга» зыфилохэрэм, Адыгэкалэ и МА «АЦГБ»-м адишыгъэх. Ахэм атегъэпсыкІыгъэу общественнэ ИофшІэнхэм ахэгъэлъэгъэнхэм ехьыллэгъэ кьэралыгъо фэІо-фашІэхэр нэбгырэ 320-м афагъэцкІагъэх.

Цыфхэм лэжъапІэ ягъэгъотыгъэнымкІэ Гупчэм ИофшІэн зымыІэ нэбгыри 135-рэ еджакІо ыгъэкІуагъ. Бухгалтер, кьэрэгъул, парикмахер сэнэхьатхэр зэрагъэгъотыштгъ, категориеу «Д», «В», «С» зиІэ водителъхэу, Іэбжээнэгъалэхэу агъэсэштгъ, предприниматель ИофшІэным лъапсэу иІэхэр аІэ кьырагъэхьаштгъ.

Законьм кьаритырэ фитыны-

гъэхэр кьызыфагъэфедэхі, нэбгыри 10 нахь пасэу пенсием кІуагъэ.

Мэзибгъум кыкІоцІ Адыгэ-кьалэ дэт ЦНК-м, МСОШ-у №2-м, 3-м, 4-м, 5-м вакансиехэм ыкІи еджэпІэ чыпІэхэм яхьыллэгъэ ермалыкІы 7 ащызэхэтщагъ. Ахэм нэбгырэ 1402-рэ ахэлъагъ.

ИофшІэн кьэгъотыгъэнымкІэ цыфхэм амалэу яІэхэм ахэгъэхьогъэным ыкІи зыгъэлажэхэрэм ящыкІэгъэ кадрэхэр кьэгъотыгъэнхэмкІэ адеІэгъэным фэшІ ИофшІэнымкІэ бэдээршыпІэм изытет ехьыллэгъэ кьэбархэр алъыдгъэІэсыштгъэх. Мэээ пшыІыгузым а фэІо-фашІэр нэбгырэ 2945-м кьызыфагъэфедэгъ. Джащ фэдэу кьэлэгъэн фае пособиехэр ыкІи еджэфэхэкІэ стипендиехэр ятыгъэнхэмкІэ ти Гупчэ пшырылгъэу иІэхэр икыу фэдизэу зэригъэцкІэжыгъэхэр.

ИкІэхым кьэлэагъэмэ хьушт автомашинэкІэ кьекІокІызэ Иоф шыІэрэ офис зэрэзэхэтщагъэр ыкІи график гъэнэфагъэм тегъэпсыкІыгъэу кьуаджэу Хьалэкьуаерэ поселкэу Псэкьупсэрэ ащыпсэхурэм тиІофшыІэхэр зэралукІэхэрэр. Мэээ кьэс ахэм тІогъогъо ащІэх, кьэралыгъо фэІо-фашІэхэу цыфхэм афэдгъэцкІэхэрэр нахь дэгъоу зэхэцгъэнхэмкІэ а шыкІэм ишІуагъэ кьызырэкІорэр нафэ.

ДЖАРМЭКЪО Аслан.

ЦЗН-у Адыгэкалэ шыІэм иди́ректор.

ИофшІэн лъыхьухэрэм апай

ЗэдэгущыІакІэм ишъэфхэр

ИофшІэн язытырэм цыфхэм кьадишырэ зэдэгущыІэгъум ухэлъэжъэныр лэжъапІэ кьэгъотыгъэным иІофыгъо шъхьаІэу цыт. Ау ар кьызырыкІон, гъумэкІыгъо ухидзэн ыІъэкІышт. Сыда пІомэ ИофшІэн кьыозытышттым бгъу пстэумкІи уиуплэкІышт, уасэ кьыпфшыІышт, кьыуитышт ИофшІэным икыу фэдизэу узэрэфытегъэпсыхьагъэр зэригъэ-шІэшт. Арышъ, ащ ыгу узэрэрихьышттым ехьыллэгъэ зекІуакІэхэр кьызыхьэгъафэхэ шІоІоуагъошт. Ар кьыдэпІы-тээ, зэдэгущыІэгъум дэгъоу зыфэбгъэхьазырын фае.

ЗэдэгущыІэгъум зыфэбгъэхьазыры зыхьукІэ предприятием, организациеи ехьыллэгъэ кьэбархэр нахьыбэу кьызыІэкІэб-гъахьэхэм нахьышІу. Сыда пІомэ ИофшІапІэм, о бгъэцкІэ шІоІоуагъо ИофшІэным яхьыллэгъэу узышыгъуазэхэм зэдэгущыІэгъум кьащыкІэупчІэхэу бэрэ кьыхэкІы. Арышъ, ыхэкІэ кьышытІошт лъэныкьохэм защыбгъэгъуазэмэ ишІуагъэ кьыокІыжыны ыІъэкІышт:

- бэшІагъа предприятиер зышыІэр, сыд фэдэ хэхьоныгъэхэр ышІыштгъэхэ, сыд продукция лъэпкьхэ кьыдыгъэкІыхэрэр е сыд фэдэ фэІо-фашІэхэ ыгъэцкІэхэрэр;
 - тапкІэ сыд фэдэ хэхьоныгъэхэр ышІынхэ ыІъэкІыштгъа;
 - сыд фэдэ технологияхэ ыкІи оборудованиа шагъэфедэхэрэр;
 - узыІухьэ шІоІоуагъо ИофшІэным сыд фэдэ хэшІыкІэхэ фыуІэхэр.
- ЗэдэгущыІэгъум узыкІокІэ зыдэпІыгъынхэ фае:
- ІэпІэсэныгъэу пхэлъыр кьэзыушыхьатырэ документхэр (дипломыр, свидетельствэр, справкэхэр, нэмыкІхэр);
 - резюмер, рекомендательнэ письмэхэр, ыпэкІэ узыІу-тыгъэ ИофшІапІэм уасэу кьышыпфашІырэр кьызыІотыкІыхэрэр, визитнэ карточкэр;
 - ручкэ, блокнот, узытетхэшт тхыІыпІэ.

Узэрэфэпэгъэ, узыкІокІэ ыкІи уиІокІэ-шыкІэхэм бэ яІы-тыгъэштгъ. Ахэр ары апэрэ уасэр кьызырэфашІыштгъ. Арышъ, зэдэгущыІэгъум уекІолІэным ыпэкІэ зызырэфэпэгъэшт шыкІэми егупшыс ыкІи мыщ фэдэ лъэныкьохэр кьыдэпІытэхэмэ кьып-шъхьапэжышт.

УишъуашэкІэ зэкІэмэ анахь дэгъур консервативнэ-деловой теплэр ары. Ащ мэхьэнэ шъхьаІэ иІ кьызышъыдэгущыІэштхэ ИофшІапІэр официальнойнэ учреждениеу, фирмэшхоу, банкэу, нэмыкІэу цытмэ.

Шъхьафитэу гъэпсыгъэ зыфэпакІэр организациеи шапхъэу цыгъэпсыгъэнкІэ мэхъу, ау зэдэгущыІэгъум узекІуалІэкІэ официальнойнэ теплэр уиІэныр нахь дэгъоу зэрэщытгъ зышымыгъэгъупш. БзыІыфыгъэхэмкІэ нахь кьекІу гъэкІэрэкІэгъащэу шымыт костюмыр е консервативнэу гъэпсыгъэ джанэр. Духхэр зыхэпкІэнхэр, косметик, ІэІыны, тхьакІумалъ зыфэпІоштхэмкІэ егъэлыгъащэу зыбгъэлъэгъоуныр ищыкІагъэп.

ЗэдэгущыІэгъум узыІахьэкІэ узытетІысхьащт пхьэнтІэкІоу кьыпфагъэшъошагъэр зэрэщыт шыкІэр (гушыІэм пае, кьыбдэгущыІэшттым кьуанчэу фэгъэзагъэмэ е ащ пэчыжъащэу цытмэ) кьемыкІоу олбытэмэ, нахь кьызырэкІышттым тегъэпсыкІыгъэу ар бгъэуцужыны уфит. Ащ фэдэ зекІуакІэм уиІыхьэ зытелъыжъэу, кІэцэкІоныгъэрэ зэхэцкІо амалрэ пхэлъэу кьыбдэгущыІэшттым кьышыгъэхьун ыІъэкІышт. Сыд фагъэшъошагъэми езэгъышт нэшанэ зэпІэгъуІлэшт цыфым осэ икыу зэрэфамышІырэр кьыдэпІытэн фае.

Зыгорэхэр кьэпІуатэхэ зыхьукІэ егъэлыгъащэу шымытэу, ау ІэхэмкІи кьыдэгъэлъагъохэ фэдэ зыхьукІэ, зэдэгущыІэгъур нахь дэгъоу рекІокІы. Кьэлэмыр, ручкэр, нэмыкІ горэхэр ыгъэ-чэрэгъухэзэ зыгорэхэр кьэзыІуатэхэрэр ыгукІэ мырэхьатэу, тхьуалэу кьащэхъу.

УпчІэу кьыуатырэр аухыфэкІэ дэгъоу едэІу. Ар дэгъоу кьыб-гурымыІуагъэу, джэуап яптыжыным удэмыгуІ. ЗыгорэкІэ упчІэр мыухыгъэу кьыпшыхьугъэмэ, кІэупчІэжъ, кьыгъэгъэ-тэрэзыжъ. ЕтІани, нахь дэгъу кьызырэоупчІыгъэр кьыкІэпІо-тыкІыжъэу ыкІи «тэрэзэу кьызыгурыІуагъа» пІозэ укІэупчІэ-жыныр. Джэуапым зэбгъэукІыхьэцэнэу ищыкІагъэп, такыкь зыІуш нахьыбэ емыгъэхьэм нахьышІу.

ШЫБЗЫХЪУ Диана.

АР-м цыфхэм ИофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ икыу-лыкьы и ГьэлорышІапІэ ИофшІэным ІугъэхьэгъэнхэмкІэ ыкІи ИофшІэн ягъэгъотыгъэным пае адеІэгъэным ехьыллэгъэ программэхэмкІэ иотдел а 1-рэ разряд зиІэ испециалист.

ТышъуфэгъушІо!

Адыгеим шыпсэхуэу ыкІи ихьакІэхэу лы-тэныгъэ зыфэтшыІхэрэр!

Тыгу кьыддеІэу тышъуфэгъушІо кьыхьэрэ 2012-рэ ИІъэсыкІэмкІэ. ПстэумкІи тызэжэрэ ащ нахь мэфэкІ чэф, мэфэкІ гушІуагъо шыІэп пІоми хьушт. Тыфай кьыныгъо пстэури иІъэсыжыым кьышъыдгъэнэнхьэшт, тыгу зэлухыгъэу, тычэфу, тынэгу ихыгъэу ИІъэсыкІэм тытэхьанэу.

Тышъуфэраз дэгъоу шъукьызырэфыштгъым, зэгурыІоныгъэ зэрэздытиІэм, деловой нэшанэ хэлъэу тызэрэзделажэрэм апае. Псауныгъэ пытэ шъуиІэнэу, ИІъэсыкІэ хьяр шъутэхьанэу шъуфэгъушІо!

Статистикэм кьыгъэлъагъохэрэр

Тызыхэт иІъэсым ишэкІо-гъу мазэ ИофшІэн кьэгъотыгъэнымкІэ адеІэхэ ыкІи нэмыкІ фэІо-фашІэхэр афа-гъэцкІэхэ ашІоигъоу Адыгэ Республикэм цыфхэм ИофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ икыулыкьы иорганхэм нэбгырэ 3375-рэ кьыкІолІэгъагъ. Ар гъэрэкІо джащ фэдэ ипІалэ ехьулІэу а гухьалхэм апае тиорганхэм закыфэзыгъэ-зэгъагъэхэм ябгъапшэмэ, процент 21,6-кІэ нахьмакІ.

Ежъхэм кьыкІушт ИофшІэн кьэгъотыгъэным фэшІ яшІуа-гъэ арагъэкІы ашІоигъохэу цыфхэм ИофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ республикэ кьулыкьы иорганхэм закыф-фэзыгъэзагъэхэр нэбгырэ 1598-рэ хьуштыгъэх. А пчъа-гъэри, ыпшэкІэ кьызыр-шытІуагъэм фэдэу, ыпэрэ иІъэсым кьэралыгъо фэІо-фашІэхэр афагъэцкІэхэ ашІоигъоу закыфэзыгъэ-зэгъагъэхэм процент 47,3-кІэ нахьмакІ. 2010-рэ иІъэсым ахэр нэбгырэ 1945-рэ хьу-штыгъэх.

Цыфхэм ИофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ республикэ кьулыкьы иорганхэм ИофшІэн кьэгъотыгъэным ехьыл-Іэгъэ ИофымкІэ 2011-рэ иІъэсым ишэкІогу мазэ закыфэзыгъэзагъэхэм яна-хьыбэр иІъэс 14—29-рэ зы-ныбжъ купым шыщыгъэх. ЗэкІэ ИофшІэн лъыхьухэу тикъулыкьухэм кьаолІа-гъэхэм а купым иІыкІохэу ахэтыгъэхэр процент 64,3-м нэсыштыгъэх.

ИофшІэн зымыІэхэу зэкІэ уче-тым хагъэуцагъэхэм ащышхэу нэбгырэ 1457-р хьуІыфыгъэх, ахэр зэкІэ цыфхэм ИофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ респу-бликэ кьулыкьы иорганхэм яучет-хэм ахэтхэм япроцент 39,2-рэ мэхъух.

2011-рэ иІъэсым итыгъэгъа-зэ и 1-м ехьулІэу республикэм зэкІэ ИофшІэн зымыІэу шатхы-гъэхэр нэбгырэ 3714-рэ. Гъэр-екІо джащ фэдэ ипІалэ ехьулІэу ИофшІэн зымыІэу атхыгъагъэхэм а пчъагъэр процент 22,6-кІэ нахьмакІ. НэмыкІэу кьэпІон хъумэ, гъэрэкІо ахэр нэбгырэ 4797-рэ хьуштыгъэх.

Муниципальнэ образование-хэм 2011-рэ иІъэсым итыгъэгъа-зэ и 1-м ехьулІэу ИофшІэн зымы-Іэхэу ащатхыгъэхэм япчъагъэ мыщ фэдэу гъэпсыгъагъэ: Мые-кьуапэкІэ нэбгырэ 853-рэ, Ады-гэкалэкІэ — 260-рэ, Джэдже районымкІэ — 495-рэ, Красно-гвардейскэ районымкІэ — 303-рэ, Мыекьопэ районымкІэ — 486-рэ, Тэхьутэмыкьое рай-онымкІэ — 278-рэ, Теуцожэ районымкІэ — 256-рэ, Шэуджэн районымкІэ — 338-рэ.

ШэкІогъу мазэм ИофшІэн ямыІэу алъытгъи, нэбгырэ 1100-м (2010-рэ иІъэсым нэбгырэ 1394-рэ хьуштыгъэх) социальнэ ахь-цэ тынхэр арагъынхэу агъэпсыгъ. Ахэм ащышхэу нэбгырэ 754-м пособие, ИофшІэн зымыІэ нэбгы-ри 189-у еджакІо агъэкІуагъэхэм стипендиэ афагъэуцугъагъ. Уче-тым нэбгырэ 1485-рэ хагъэ-кІыжыгъ. Ыпэрэ иІъэсым ахэр нэбгырэ 1649-рэ хьуштыгъэх. Ахэм ащышхэу нэбгырэ 951-м

ИофшІэн кьагъотыгъ (ыпэрэ иІъэсым ахэр 983-рэ хьушты-гъэх).

2011-рэ иІъэсым итыгъэгъа-зэ и 1-м ехьулІэу цыфхэм ИофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ орган-хэм ИофшІапІэ зэфэхьыафхэм кьатыгъэ вакансие 4789-рэ ащат-хыгъ. Ащ кьызыригъэлъагъо-рэмкІэ, зы ИофшІапІэ чыпІэм кьыкІэдаорэр зы нэбгырэм шІокІырэп. Ау тыдкІи зэфэдэу ар шыгъэпсыгъэп. Мыр нахь кьинэу ащыгъэпсыгъагъ Кош-хьэблэ районыр (зы ИофшІа-пІэ чыпІэм нэбгыри 6,1-рэ шы-зэнэкьокъу), Адыгэкалэрэ (зы ИофшІапІэм нэбгыри 6,2-рэ шы-зэнэкьокъу).

2011-рэ иІъэсым итыгъэгъа-зэ и 1-м ехьулІэу ИофшІэн зымыІэхэу атхыхэрэм япчъагъэ республикэм лъэапІэу шыри-агъэр процент 1,8-м (Ионыгъом и 1-м ехьулІэу процент 1,9-у, чъэ-пюгъом и 1-м ехьулІэу процент 1,8-у, шэкІогъум и 1-м ехьулІэу процент 1,7-у хьуштыгъэ) шІо-кІыгъэп. Мы кьэгъэлъэгъуакІэр нахь инэу зышыгъэпсыгъэхэм ащыштыгъэх Шэуджэн районыр (проценти 3,8-рэ), Адыгэкалэ (проценти 3,3-рэ).

ЕУТЫХ Аскэр.

АР-м цыфхэм ИофшІэн ягъэгъотыгъэнымкІэ икыу-лыкьы и ГьэлорышІапІэ экономикэ ИофшІэнымкІэ ыкІи ИофшІэнымкІэ бэдээр-шыпІэм изытет зэхэфы-гъэнымкІэ иотдел иведущэ специалист-эксперт.

Тильэпкъэгъухэр

Бэмшӕу кӕлӕу Стамбул дэт унӕжхэм ащыц горэм икӕшӕ сурэт гъэшӕгъон кытырагътагъ. Илӕс пчӕагъэм гъожы ашӕгъӕ картм апӕу Кавказым икӕжыи Тыркуем кӕжыгъӕгъӕ мухъаджыр купым ятеплӕ кыридагъ.

Сурӕтым компьютер технологияер агъфедӕхӕзӕ Иоф дашӕагъ. Ащ фӕдӕ сурэт техыгъу бӕрӕ плӕгъуштӕп, ар агъӕкӕбзӕжы, нахӕ инӕу ашӕи хӕхӕс адыгӕхэм алӕкӕгъӕхъагъ. Сурӕтым итхӕр зыщышхӕр, ацӕхӕр джы гъӕунӕфыжыгъуае, сыда пӕомӕ ащ кыридагъӕхӕр зыкӕжыгъагъӕхэм ыуж илӕси 130-рӕ темӕагъ.

Черкес Хасӕу кӕлӕу Бурса дӕтым узӕрчӕхъу, зӕклӕмӕ апӕ

республикӕ институтым идиректорӕу Бырсыр Батырбий. Ащ ыужым бӕ темышӕу адыгӕхэм ячӕгъужӕ ащ фӕдӕ сурэт кынигъӕсыгъ Краснодар краим икӕгъӕ лӕкӕо купым ипашӕу Сӕхъутӕ Аскӕр.

Хасэм

Краснодар краим икӕгъӕ общественӕу Иофшӕхъу кӕлӕу Бурса кӕуагъӕхэм заӕуагъӕкӕнӕу хъакӕш-шхӕпӕу «Отантик» кӕкӕлогъагъӕх хӕсӕ зӕфӕшхъафхэм япашӕхъу ыкӕи ялофхэм чӕнӕу ахӕлжӕхӕрӕ Шӕо Эрхъан, Хъанту Хъусен, Цыргъой Сабахъитдин, Батыкӕо Мамхыгъ, нӕмыкӕхӕри.

Ахэм апашхъӕ кыщыгъушӕагъ Бурса Хасэм тхъамӕтакӕу

фашӕыгъӕ Левент Тыргъут, ар бизнесмен дӕгъу, автомобильхъу «Рено» зыфиорӕм фӕдӕхӕр зыцагъуоихӕрӕ фабрикӕм ипашӕ. Ащ игушӕи лӕагъӕкӕлогъагъ Пӕрӕныкӕо Фиридун, Сӕхъутӕ Филиз, Хъушт Исмет, Тхъаркӕохъо Деваль, Мӕрӕтыкӕо Джӕнкъар, Шӕуджӕн Дилир, Мамый Нӕшӕт, Бжӕшӕо Орхан, нӕмыкӕхӕми. Зӕлӕкӕгъӕ адыгӕхӕр Иофыгъо шхъаӕу лӕпкӕым ипашхъӕ кӕиуцӕохӕрӕм язӕшӕохын тегушӕагъӕх.

Нӕужым хъакӕхӕр Черкес Хасэм ныбжыкӕхэм, хасӕхэм ахӕтхэм, нахъыжхӕм щадӕгушӕагъӕх. Къызӕхъагъӕхэм чӕгъужым икӕгъӕхӕр нӕуасӕ афӕзышӕыгъӕхӕр Пӕрӕныкӕо Фиридун. Ахэм ащыщых Шӕн Бетретдин — кӕлӕгъадж, Бурса муниципалитет шӕныгъӕмкӕи иотдел илӕсыбӕрӕ ипӕшагъ, Бый Махъмуд — Иорданием кышчыхъу, историк, тхӕкӕо, исследователь. Бэмшӕу адыгӕхэм ятарихъ фӕгъӕхыгъӕу томитӕу хъуӕр тхыль тыркубзӕкӕ кыдигъӕкӕыгъ. Къушхъӕ Сабахъитдин Кайсери кыкӕыгъ, Джӕгуако Нихъат кӕлӕу Бига шыщ, нӕмыкӕхӕри. Бӕмӕ арыгъушӕагъӕх, зӕрӕлӕгъуӕх, зӕрӕшӕагъӕх.

Шыпкӕр тыда
зидӕщыӕр?

Сыд фӕдӕрӕ хӕгъӕу шыпсӕуӕр адыги кӕбӕр зӕлӕыгъӕлӕс амал шыӕу шыгъӕмӕ зӕрдӕгъуӕр, ащ тыкызӕрӕгъотыжынымкӕи ишӕуагъӕ кызӕрӕкӕоштыр кӕало. Мы Иофыгъом илӕныкӕо горӕхӕр, гушӕиӕм пӕе, Интернетымӕр мобилӕнӕ зӕпхыныгъӕмӕр пшӕтхӕмӕ, ахӕр нахъыбӕу дгъӕфедӕх хъуӕгъ, тызӕдӕгушӕиӕн тӕлӕкӕи, джащ фӕдӕу, кӕрӕалыгъохӕр зӕппчынхъш, уилӕпкӕгъуӕхэм уахӕхъаныри джы нахӕ Иӕшӕхъу шыт.

Ау зӕпхыныгъӕ Иофыр ащ ухыгъӕ шыхъуӕрӕп. Иӕкӕи кӕрӕалыгъохэм ащыпсӕуӕр адыгӕхэм тӕ тикӕрӕалыгъо ихъухӕрӕр икӕоу ашӕӕрӕп, джащ фӕд хӕкӕжым, Кавказым исхӕми хӕхӕс адыгӕхэм ящыӕкӕи зыфӕдӕ шыпкӕр икӕоу кӕагурыӕрӕп. Ахӕр зӕклӕми зызӕхашыкӕыштхӕр нахъыбӕрӕ тызӕлӕкӕу, тызӕхӕхъу, тызӕдӕгушӕиӕ зыхъуӕкӕи ары. Тызӕрыгъушӕиӕнӕу шыӕӕр Иофыгъо макӕп.

Ар кыххъыгъ Краснодар краим икӕыгъӕ лӕкӕохӕр Бурсӕ тильӕпкӕгъуӕхэм зыщӕлоӕкӕхӕми. Сыда Кӕзӕртӕе-Бӕлькӕр Республикӕм шыхъуӕрӕр? Экономикӕм ыльӕныкӕоӕкӕи сыд фӕдӕ

хъӕоныгъӕхӕ Адыгеим ышӕиӕхъ ыльӕкӕыштхӕр? Иӕкӕиӕм кыкӕыгъӕхъу чӕпӕлӕ апшӕрӕр еджӕпӕхэм ащеджӕхӕрӕ ныбжыкӕкӕхэм лӕпкӕ республикӕхэм япашӕхӕмӕр яльӕпкӕ общественнӕ организациӕхӕмӕр сыд фӕдӕ Иӕпыӕгъу кӕазӕрафӕхъуштхӕр? Кӕлӕцӕыкӕи ыкӕи ныбжыкӕи купхӕр зӕпымыоу адыгӕхӕр зыщыпсӕуӕхӕрӕм пӕлӕгъӕ гъӕнӕфагъӕкӕи кӕохъу ыкӕи кӕзтыхъу тфӕшӕыштӕ? Лӕпкӕ республикӕхэм инвестициӕхӕр кӕахӕлхъӕмӕ, черкес диаспорӕм икултурнӕ кӕуаӕлӕ нахӕ игъӕкӕлогъӕу ыгъӕфедӕмӕ, урыс кӕрӕалыгъом ыгу рихъыштӕ, фӕа аруштӕу хъунӕу? Адыгъ Хасӕхэм сыд фӕдӕ Иофыгъоа агъӕцакӕхӕрӕр? Зигъо дӕдӕ лӕпкӕ Иофыгъохӕр Урысыем ипашӕхэм, Европарламентым ыкӕи ПАСЕ-м (Европӕм и Совет и Парламентскӕ Ассамблӕе) апашхъӕ шагъууцуха, икӕоу ахэм Иоф адашӕа?

— Кӕбӕрӕу зӕхӕтхӕрӕр бӕ, — ало тильӕпкӕгъуӕхэм, — ахӕр зӕфӕшхъафхъы ыкӕи зӕтефӕхӕрӕп. Ащ кыххӕкӕи ащыцӕу пшӕлошгъ хъун фаер кыххӕпхышӕуӕрӕп ыкӕи пшӕӕрӕп...

НЫБӕ Анзор.

Сурӕтым итыр: **апӕрӕ мухъаджырхэм ясурӕт Краснодар краим и Адыгъ Хасӕ кыра-тыгъ.**

Иофшӕӕгъӕшӕу хэмкӕи
пӕгъокӕыгъӕх

Тыгъэгъазэм и 17-м Мыекӕуапӕ шыкӕуагъ Адыгъ Республикӕм ыкӕи Пшызӕ шӕолгыр ащыпсӕуӕр быслымӕнхэм я Диндӕлжӕапӕ зызӕхӕшӕжыгъӕр илӕс 20 зӕрӕхъуӕм фӕгъӕхыгъӕ зӕлӕкӕи. Адыгеим икӕалӕхэм, ирайонхэм, Краснодар, Шӕачӕ, Успенскӕ районым яделегатхъу нӕбгыри 140-рӕ фӕдиз хъуӕрӕр, кӕош республикӕхэм, Иӕкӕи кӕрӕалхэм кӕарыкӕыгъӕхӕр, республикӕм шыщӕу рагъӕблӕгъагъӕхъу нӕбгырӕ 42-рӕ а зӕлӕкӕм хӕлжӕагъӕх. Къырагъӕблӕгъагъӕхэм ащыщыгъӕх Адыгъ Республикӕм иапӕрӕ Президентӕу Джарымӕ Аслъан, Иорданием шыпсӕуӕр тильӕпкӕгъуӕу Хъурмӕ Хъасан, Адыгъ Республикӕм лӕпкӕ Иофхэмкӕи, Иӕкӕи кӕрӕалхэм ащыпсӕуӕр тильӕпкӕгъуӕхэм адырӕлӕ зӕпхыныгъӕхэмкӕи ыкӕи кӕбӕр жъуӕгъэм иамалхэмкӕи и Комитет итхъаматӕу Шхъӕлӕхъо Аскӕр, динлӕж нахъыжхъу апӕу хъадж кӕуагъӕхэм ащыщхӕр, Адыгъ Хасэм илӕкӕохӕр, епископӕу Тихон, нӕмыкӕхӕри. Зӕлӕкӕр зӕришагъ хъаджӕу, Диндӕлжӕапӕм исовет хӕтӕу Хъутыжӕ Аслъанбий.

Зӕлӕкӕр пӕлӕгъӕ кӕкӕи кызызӕуи хъыгъӕ муфтиӕу Емыж Нурбий кызызӕуагъӕхӕр ащыгъӕзӕагъӕх Иофыгъоу зыфызӕрӕуӕоигъӕхэм, зытегушӕиӕштхэм ыкӕи быслымӕнхэм зӕряхӕбзӕу, Къурапӕным шыщ сурӕм икӕбеджӕн ялофшӕиӕн пӕублӕ фӕхъуӕгъ. Зӕлӕкӕр бзитӕкӕи рагъӕкӕлогъӕгъ, зӕдзӕкӕкӕо Иӕпӕласӕу зӕрӕштыри джыри зӕ Хъутыжӕ Аслъанбий кыгъӕлӕгъуагъ.

Доклад шхъаӕр кышӕиӕгъ, ислӕм диныр Адыгъ Республикӕм ыкӕи Пшызӕ шӕолгыр зӕрашӕзӕтеуцӕожырӕм игъӕкӕлогъӕу кытегушӕиӕгъ муфтиӕу Емыж Нурбий. Тарихым зыфигъӕзӕжыгъӕ, Н. Емыжым кышӕиӕгъ революциӕм ыпӕкӕи тиадыгъ кӕуаджӕхэм мӕшчыт пчӕагъӕхӕр зӕрадӕтыгъӕхӕр, чылӕ пӕпчӕ хъадж кӕохӕр илӕс кӕзӕ адӕкӕыхӕти, мӕзи 5 — 6-м гъогум зӕрӕтетыштыгъӕхӕр. Джащ фӕдӕу, илӕс 200-кӕи тызӕкӕиӕбӕжыгъӕм, лӕпкӕым ислӕм диныр зӕштӕм, дин гъӕсӕныгъӕ Бухара, Самарканд, Ташкент, Стамбул, Амман, Дамаскӕ, Каир иуниверситетӕу «Аль-Азхар» зыщызӕзыгъӕгъотыгъӕхӕр мымакӕу адыгӕхэм зӕрахӕтыгъӕри кыххигъӕшӕыгъ, ефӕнд Иазу алыгъӕшттыгъӕхэм алӕкӕуацӕхӕри кыуагъӕх.

— Ау 1924-рӕ илӕсӕм кышӕгъӕжӕагъӕу диным чӕнӕгъӕшхӕ ышӕыгъ, — кыххигъӕштыгъ муфтиим. — 1930 — 1940-рӕ илӕсхэм Адыгеим ис ефӕндхэм янахъыбӕр ращыгъагъ е ауӕкӕыгъӕх, псаоу кӕнӕнӕагъӕр мӕкӕи дӕдагъ. Ахӕми, нӕмыкӕу тхӕшӕлошхъуныгъӕ зӕлӕхӕми гъӕбылыгъӕкӕи нӕмаз ашӕыштыгъ, шӕфӕу Тхъэм елӕуштыгъӕх. Ари лӕпкӕым гъогъу кыкӕиӕлӕгъӕм, кӕинӕу пӕкӕиӕлӕгъӕм шыщ. 1927-рӕ илӕсӕм быслымӕнхэм яаужырӕ зӕфӕс зӕхӕшагъӕу алыгъӕшттыгъӕми, тхӕшӕлошхъуныгъӕ зӕлӕхэм амал агъотыгъ 1991-рӕ илӕсӕм Адӕмые быслымӕнхэм язӕфӕс шырагъӕкӕлогъӕнӕу. Джащ цыфхэм ислӕм диным кызызӕригъӕзӕ-

жырӕр ашӕлошгъ шыхъуӕгъ. А зӕфӕсӕм изӕхӕшӕн кӕшӕкӕо фӕхъуӕгъӕх Шхъӕлӕхъо Абу, Джарымӕ Аслъан, нӕмыкӕхъу зышӕуагъӕ кӕзыгъӕкӕуагъӕхэм, ащ хӕлжӕагъӕхэм быслымӕн пӕтӕуми ацӕкӕи нӕпӕ «тхъашӕуегъӕпсӕу» язӕло.

Джащ тегъу муфтиим идоклад кышчыгъӕштыгъ быслымӕнхэм язӕфӕсӕу Адӕмые шыкӕуагъӕм апӕрӕ муфтиӕу Кӕныбӕ Мосӕ зӕрӕшхъадзыгъӕр. 1994-рӕ илӕсӕм ащ идунӕи зӕхъожым, 1995-рӕ илӕсӕм зымыкӕзыу зӕфӕс зӕхӕшӕи Хъокӕо Сахъидӕ а Иӕнатӕр фагъӕшӕошагъ, ау илӕсӕитӕу нахъыбӕрӕ ар тегъӕгъӕп. Ащ кыкӕиӕлӕкӕыкӕуагъӕх муфтийхъу Еутых Аслъан, Хъакӕиӕмыз Аскӕрбий, Шыумфӕ Энвер, Емыж Нурбий.

Муфтиим кызызӕриуагъӕмкӕи, 1994-рӕ илӕсӕм Тӕхъутӕмыкӕуае кышчызӕуахыгъ апӕрӕ мӕшчытӕу агъӕкӕлжӕжыгъӕр. Ащ кыкӕиӕлӕкӕыкӕуагъӕх нӕмыкӕхӕри, джы Адыгеим мӕшчыт 40 ит, Краснодар краим — 7.

— Ау, — кыххигъӕштыгъ Н. Емыжым, — Иоф зышӕу, цыф кӕуапӕу ахэм ахӕтыр макӕи, нӕпӕ диныр улӕжыным пӕрыохъу зыпарӕи фомыхъуӕрӕми.

Анахъ гушӕуагъу лӕпкӕым кӕкӕиӕлӕгъӕм ащыщ 2000-рӕ илӕсӕм Мыекӕопӕ гупчӕ мӕшчытыр кызызӕрӕзӕуахыгъӕр. Ар зымылькӕуӕи языгъӕшӕыгъӕр Зӕхӕт Араб Эмиратхэм яшейхъу Хъалид бин Сакр аль-Кассими. Мы чӕпӕлӕм муфтиим кышчыгъӕштыгъ а мӕшчытым ишӕиӕн Джарымӕ Аслъан иӕахъышӕу зӕрӕхӕлгыр ыкӕи быслымӕнхӕр ащ зӕрӕфӕразӕхӕр.

Мыщ дӕжыгъ муфтиим кышӕиӕгъ динлӕж ныбжыкӕиӕхэм нӕпӕ Иофшӕиӕ зӕрашӕӕрӕр, гъӕ-

зетӕу «Свет» зыфиорӕм икӕыдӕгъӕкӕи, тхыль зӕфӕшхъафхэм ягъӕхъызырын, спорт Иофхъабзӕу зӕхӕшӕхӕрӕм ахэм яӕахъышӕу зӕрӕхӕлгыр, зӕрафӕразӕр.

Зӕлӕкӕм хъӕкӕи гъӕшӕуагъӕу кырагъӕблӕагъӕхэм ахӕтыгъӕ Джарымӕ Аслъан гушӕиӕр зыратын кыххигъӕштыгъ сыд фӕдӕрӕ Иӕнатӕ зыӕоти диным фӕлажӕхӕрӕм шӕу афишӕи зӕрӕшӕои-гъуагъӕр.

— Мы Иофым сӕ сиӕхъ тӕкӕоу хӕлгым уасӕ зӕрӕфӕшгъушӕыгъӕм пӕе тхъашӕуегъӕпсӕу, — кыуагъ ащ. — Цыфыр нахъышӕу, нахъ дӕгъу зӕрӕхъуштым упылыныр Иоф дӕгъу, ащ дӕлажӕхӕрӕм шхъӕкӕиӕфӕ афӕпшӕи ыкӕи Иӕпыӕгъу уафӕхъун фае.

Мы мафӕм Москва шыӕагъ Адыгъ Республикӕм и Лышгъхъу Тхъакӕушчыӕ Аслъан. Ащ кыххӕкӕи зӕлӕкӕм хӕлажӕхӕрӕм шӕуфӕс телеграммӕ кӕафигъӕхыгъ. Ащ кӕеджагъ ыкӕи ежы ышгъӕхъӕи динлӕжхэм кӕафӕгушӕуагъ Адыгъ Республикӕм лӕпкӕ Иофхэмкӕи, Иӕкӕи кӕрӕалхэм ащыпсӕуӕр тильӕпкӕгъуӕхэм адырӕлӕ зӕпхыныгъӕхэмкӕи ыкӕи кӕбӕр жъуӕгъэм иамалхэмкӕи и Комитет итхъаматӕу Шхъӕлӕхъо Аскӕр. Джащ фӕдӕу зӕлӕкӕм кышчыгъушӕагъӕх, быслымӕнхэм кӕафӕгушӕуагъӕх Кӕрӕшӕе-Щӕрджӕсым шыщ Кӕрӕшӕе Махъмудӕ, епископӕу Тихон, Краснодар краим шыпсӕуӕр быслымӕнхэм якоординаторӕу Ф. Рашиди, Адӕмые

быслымӕнхэм язӕфӕсӕу шыӕагъӕм хӕлжӕагъӕу Хъашӕуцӕи Мыхъамӕд, ефӕндӕу Зӕрамыку Алджӕрий, динлӕж ныбжыкӕкӕхэм ащыщхӕр, нӕмыкӕхӕри. Адыгъ Хасэм ыцӕкӕи зӕлӕкӕм Мӕшфӕшӕу Нӕдждӕт кызышӕгъушӕиӕм кыххигъӕштыгъ сыд фӕдӕрӕ сӕнӕхъат кыххӕпхыгъӕми, лӕпкӕым уфӕлӕжӕныр зыщыбгъӕгъушӕ зӕрӕмыхъуштыр.

— Хӕкум кынагъӕхэм тичыгъужӕ, тинидӕлӕфыбзӕ кытфаухъумагъ, — кыуагъ ащ, — ау ацӕкӕи Иофыр ухыгъӕ хъуӕрӕп, Иӕкӕиӕм шыӕиӕ адыгӕхӕр кӕзӕжыгъӕнхӕ фае, ащ исхӕр шӕо нӕпӕ кышӕушӕгъуштыгъ.

Зӕлӕкӕм зыщытегушӕиӕштхӕ Иофыгъохэм ахӕтыгъ Урысые Федерациӕм и Президент фӕкӕорӕ джӕпсӕлӕитӕу штӕгъӕныр. Зыр фӕгъӕхыгъагъ тиныбжыкӕиӕу дипломхӕр зӕлӕхэм Иофшӕиӕпӕи чӕпӕлӕхӕр нахъыбӕ афӕшӕыгъӕнымкӕи Иӕпыӕгъу Адыгеим кышчыгъӕштыгъӕм, ятӕонӕрӕм шыкӕиӕлӕлӕх Краснодар шыпсӕуӕр быслымӕнхэм апае мӕшчыт зыщашӕиӕн алӕкӕишт чӕиӕу ӕахӕрӕ кӕхӕлӕм паерӕ чӕпӕи кӕащаратыгънымкӕи кӕаделӕнхъу. А джӕпсӕлӕитӕми зӕлӕкӕм хӕлажӕхӕрӕм адырагъӕштагъ.

Зӕлӕкӕм икӕуухым Диндӕлжӕапӕр зызӕхӕшагъӕм кышчыгъӕжӕагъӕу хъалӕлӕу Иоф зышӕагъӕхэм шӕухъафхъыгъӕм рӕзӕныгъӕ тхыльхӕмӕр аритыгъӕх муфтиӕу Емыж Нурбий.

ЖАКӕИӕЫКӕО Аминӕт.

Амэрбый игушлуагъо дэтэгощы

Урысые Федерацием и Правительствэ ишлухьафтынэу «Душа России» зыфилорэр кызыфагъэшшоагъэм ащыц Кьулэ Амэрбый. Килэцлыкьу къэшъокло ансамблэу «Майкопчаночкэм» ихудожественнэ пашэу, хореограф цларылоу Кьулэ Амэрбый зэрэщытыр кыдэтлътэтээ, Москва кызыкьыжым гуцылэгъу тыфэхугъ.

Иорэр Урысыем и Правительствэ искусствэм шыцларыломэ афегъэшъуашэ. Москва узэрэщылагъэм Адыгеир рэгущо. Пшэр-рыллыкьэхэр зыфэшлы-жыынхэу тэгугъэ.

«Адыгэ макъэм» иредакция сы-кызычлахэм, редактор шхьалэу Дэрбэ Тимур, нэмык журналистхэр кысфэгущуагъэх. Тигъунэгъу пшашгъэу Мыекьуапэ шыпсэрэ Бэрэдж Асети редакцияем шышылуклагъ, гуцылэ фабэхэр кыс-иуагъэх. Цыфхэр агу ихыгъэу кыбдэгущыцхэ зыхукьлэ, уилоф-шлэн нахь куоу ухэгупшысыхьэ.

— Шысэ кытфахыба?

— Тишхьэтэтхэм сафэраз. Ау тапэклэ тыллыкьотэным паше тыш-клагъэр маклэп. Тиофшланлэ зэ-тырагъепсыхьажыгъ, уеплынклэ хьопсагъо. «Лъэпкэ къашьом иеджаплэ» зыфилорэр кыхьашт илэсым кысфызлуахынэу сагэ-гугъагъ. Ар республикэм, адыгэ лъэпкым ищыклагъ.

— Къэшъуакойоу бгъэ-сэщтхэр шылэх, еджаплэр кызылаухмэ сыда къэн-жыерэр?

— Гуетыныгъэ тхэлъэу Иоф тшлэшт. Хэбзэ шапхэмэ адиштэу еджаплэр лэжээнэу сыфай.

— «Душа Россияем» илауреат ухъуи, сомэ мини 100, Шытху тхылъыр, нэпэплэ шлухьафтыныр кыпфагъэшшоагъэх. Ныбжыкьлэу бгъэсэщтхэм ащ фэдэ шытхуцлэхэр кьафаусынхэу, Адыгэ Республикэр дунаим нахьышлоу цыбгъэшлэнэу пфэтэлэ.

— Тхьауегъэпсэу.

— Тигъунэгъоу Кьулэ Амэрбый гъэзетымкьлэ сыфэгущло сшло-игъу, — ело Бэрэдж Асет. — Лъэпкэ искусствэр лъэшэу сиклас. «Налмысым», «Ислъамыем» акон-цертхэм сшлогъэшлэгъонэу сяпллы. Кьулэ Амэрбый Икьлэб хэгъэгумэ арыс тилъэпкьэгъумэ ашлэ, агъэлаплэ. Илэсыкьлэу кы-хьэрэм гушлогъуаб кыфыхьынэу сыфэлъаго.

Опсэу Амэрбый! Тхьэм бэгъа-шлэ, насыпшло уешл.

Сурэтым итхэр: Бэрэдж Асетрэ Кьулэ Амэрбыйрэ.

осэ ин фэсэшлы. Адыгэ къашьом сыкьилэтыгъ. Илэсы 5-м ситэу сы-къэшъонэу езгъажы, сишылэныгъэ искусствэм хэгъэшагъэ хъугъэ. Адыгэ лъэпкым кызыфигъэнэгъэ къашьоу исабий, иныбжыкьлэхэр зыфигъасэхэрэм уфэлэжэныр шытху зыхэлэ Иофшлэнэу сэлъытэ.

— Адыгэ къашьор орыклэ сыда?

— Лъэпкым итамыгъэу кы-зыфигъэнагъэу адыгэ къашьор тил. Идахэ, ихьяр, игъэсэныгъэ кыри-лэгу лэгэплэ хэжыгъэм тырегъэ-уцо. Къашьом дунаим зыкышце-лэтыжы. Сценэм кышыбгъэлъэ-гъон плэкьышт къашьор лъэп-кым итарихь, искусствэ ахэхьэ. Лъэпкым угукьлэ нахь упэгъунэгъу къэс уилэтышт, узэригъэлъа-плэрэр шылэныгъэм кышылэ-гъошт. Узыфэлэжэрэ лъэпкым мыхьун кыуишлэштэп.

— 2006-рэ илэсым кы-щегъэжыагъэу шлухьафты-нэу «Душа России» зыфи-

— Амэрбый, лъэпкэ твор-чествэм хэхьоныгъэ шышыным уилахьышлу зэрэхэплъхьагъэм фэшл «Душа России» зыфилорэр кызырэффагъэшшоа-гъэмкьлэ тигъэзетеджэмэ ацлэклэ тыпфэгущло.

— Тхьашъуегъэпсэу. Ситворче-ствэ уасэ кыфэзышыхэрэм сыгу кьалэты, сшлофшлэн лъызгъэкьуа-тээ, пшэрыллыкьлэхэр зыфэсэ-шыжыых.

— Москва урагъэблагъи, Урысыем культурэмкьлэ и Министерствэ кышыцпфэ-гушлохь, шлухьафтыныр кызыуатыжым адыгэм ыгу сыда апэу зэгупшы-сагъэр?

— Хэгъэгум нэбгырэ 15 кы-шыхахыгъэр. Зэкьлэми апэ пчэгум сызырагъэблагъэм, сымыгумэкьы-гъэу кыуаслорэп. Нэгъэуплэп-гъум кыкьлоцл маклэп сынэгъу кы-кьлэуцагъэр. «Майкопчаночкэм»

СУРЭТЫШХЭМРЭ УАХЪТЭМРЭ

Хагъэунэфыкьлэр чыплэи 8-р маклэп

Адыгэ Республикэр ыкьлэ Краснодар краир культурэмрэ искусствэмрэкьлэ зэрэздэлэжэщтхэм фэгъэхьыгъэ Иоф-гъохэр шылэныгъэм шыпхырашых. Ащ епхыгъэу пресс-зэлулэу тыгъуасэ АР-м культурэмкьлэ и Министерствэ шыкьлауагъэм шьолъыр зэнэкьокьоу «Биеннале-2011»-м икьлэххэм щатэгущылагъэх. Зэнэкьокьум сурэтышл 300-м ехъу хэлэжыагъ. Министрэу Чэмышьо Гъазый хагъэунэфы-кьлэр чыплэи 8 тисурэтышлэ кызырэдэхыгъэр гъэхъэгъэ инкьлэ ылытагъ.

Пресс-зэлулэм кышыгушыла-гъэх АР-м культурэмкьлэ иминист-рэу Чэмышьо Гъазый, министр-ствэм иотдел ипашэу Шэуджэн Бэ-лэ, Адыгем исурэтышлэ я Союз итхьаматэу, сурэтышлэ язэнэкьо-кьоу «Биеннале-2011»-м ижюри итхьаматэ игуадзэу Хьуажэ Рэмэ-зан, зэнэкьокьум хэлэжыгъэхэ су-рэтышлэху Бырсыр Абдулахь, Къат

Теуцожь, Виталий Баркиныр, Еле-на Абакумовар, Мария Паршинар, нэмыкьлэхри.

2013-рэ илэсым зэхэщт зэнэ-кьокьум тисурэтышлэхэр зэрэхэлэ-жэщтхэм, Иофгъэшлоу ялэр зэрэ-лгъагъэкьотэщтхэм, фэшхьафхэми атэгущылагъэх.

Сурэтыр пресс-зэлулэм кышы-тырахыгъ.

ТЕАТРЭР

Зэлэпкьэгъухэр зэфещэх

АР-м и Лъэпкэ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцлэ зыхьырэм спектаклэу «Мэдэя» зыфилорэр мэфэкум кышцагъэлъэ-гъуагъ. Натхэо Къадыр ипшэсэ техыгъэ спектаклэр ре-жиссер цларылоу Тхьакьумэщэ Налбый ыгъэуцугъ. Илэсэ заулэ хъугъэу кьагъэлъэгъорэ спектаклэм искус-ствэр зикласэхэр ашлогъэшлэгъонэу еплыхь. Тыркуем кыкьлыгъэхэ ныбжыкьлэхэу Адыгэ кьэралыгъо универ-ситетым аштагъэхэр, Израилэ шыщ тилъэпкьэгъухэр, ныбжыкьлэхэр бэ хъухэу спектаклэм шытлэгъугъэх.

Лъэпкэ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцлэ зыхьырэм иартист анахь дэгъухэр, зэкьлэми хъунэу, спек-таклэм хэлажээх. Артист ныб-жыкьлэхэм, гурыт ныбжэ злэхэм рольхэр къашых. Бзылфыгъэ роль шхьалэр АР-м изаслужен-нэ артисткэу Лыунэе Асыет кы-шыгы. Артистхэу Кьыкьлэ Юрэ, Устэжэо Мыхьутарэ, Пэрэныкьо Чэтибэ, Мурэтэ Чэпас, Зыхьэ За-урбый, Уджыхьу Марыет, Кукэнэ Муратэ, Зыхьэ Мэлайчэт, Хьа-кьуй Андзаур, Жьудэ Аскэрбый, Бэгъушъэ Анзор, нэмыкьлэхри спектаклэм хэлэжыагъэх.

Тыркуем кыкьлыгъэ ныбжы-кьлэу Адыгэ кьэралыгъо универ-ситетым шеджэрэ Шэшлэ Юсыф кызырэттиуагъэу, лъэпкэ шлэ-жыым ухэзыщэрэ спектаклэм уегъэгъуазэ.

АР-м культурэмкьлэ иминист-рэу Чэмышьо Гъазый театрэм иартистхэр Адыгэ Республикэр илэсэ 20 зэрэхъугъэм ихэгъэунэ-фыкьын чанэу зэрэхэлэжыагъэхэм

фэшлэ кьафэгущуагъ, шытху тхылъхэр аритыжыгъэх артист-хэу Зыхьэ Заурбый, Кукэнэ Му-ратэ, Зыхьэ Мэлайчэт, Уджыхьу Марыет, Кушъу Светланэ, Лы-унэе Асыет, Жьудэ Аскэрбый, сурэтышлэу Сихъу Рэмэзанэ.

Нэкубгъор зыгъэхъазыргъэр ЕМТЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм
и Кьэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

Кыдзыгъэжыкьлэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкэ Иофхэмкьлэ,
Икьлэб кьэралхэм
ашыпсэрэ тилъэп-
кьэгъухэм адырлэ
зэпхыныгъэхэмкьлэ
ыкьлэ кьэбар жьу-
гъэм иамалхэмкьлэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

Редактор
шхьалэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зидэщылэр:
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм
иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшэдэкьыжэ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхьаты-
гъэр:

Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкьлэ,
телерадиокъэтын-
хэмкьлэ ыкьлэ зэлъы-
лэсыкьлэ амалхэмкьлэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гьэлоры-
шланлэ, зэраушыхьа-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыхиу-
тыхэрэм мышьып-
кьагъэу кьахафэ-
хэрэмкьлэ кьэзыт-
хыгъэхэм пшэдэ-
кьыжэ ахы. Къа-
тхэхэрэмрэ гъэзе-
тым шылажэхэр-
рэмрэ яеплыкьлэ
зэтемыфэн ылъэ-
кьышт. Гъэзет-
еджэхэм кыт-
фагъэхьырэ тхы-
гъэхэр зэхэтфы-
хэрэп ыкьлэ кьэ-
зытхыгъэхэм
алэклэдгъэхьа-
жыыхэрэп.

Зышыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4378

Индексхэр
52161
52162

Зак. 3070

Хэутыным
узшыкьлэтхэнэу шыт
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00
Зышыкьлэтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00